

...szabadság kiadó.
...atal és nyomda
...Kolozsvar, St. Baron
...Pop (Brassai-utca) 10
...Telefon:
...szerk. és kiadóhivatal
...977, 228 és 1047
...Sz. Sz. — — — 228
...szám ára pályaszer-
...és vidéken ts. 5
...városban — — — 5

UJ KELET

DI. Ramasetter Ró
2. II. 8. POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — 290
Egy hónapra — — 100

Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejjel drágább

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 40—
Egy szám ára — ck 2—

1926 június 7 Hétfő

Cluj-Kolozsvar * IX. évfolyam * 120 szám

5686. Szivan 25

A munka palotája

Egy új palotát avatnak fel hétfőn Genfben, egy olyan intézménynek palotáját, mely talán egyedül reprezentálja azt a jobb szellemet, ami hét évvel ezelőtt életre hívta a Népszövetséget. A nemzetközi munkaügyi hivatal palotája a kapitalista termelési rend szociális felismerését akarja szimbolizálni, azt a belátást, hogy Európa mai gazdasági rendje nem nyugszik szilárd bázisokon, a munka és tőke viszonya nem kiegyensúlyozott s a háboru utáni válságok sorát csak egy szisztematikusabb, emberibb és egyben gazdaságosabb termelési rend szüntetheti meg.

A nemzetközi munkaügyi hivatal megalakulásakor azt a célt tűzte maga elé, hogy Európaszerte megszervezi a munkát, megszervezi a termelést, mert csak ezáltal képzelhető el azoknak a gigászi rombolásoknak helyreállítása, amit a háboru végzett csaknem minden európai országban. A nemzetközi munkaügyi hivatal életrehívói, annak ellenére, hogy számon voltak köztük a kapitalizmus képviselői, nyilván belátták, hogy újjáépítést a munkásság teszi és lelki odaadása nélkül elképzelni sem lehet és csak szociálisan igazságos, emberileg elfogadható munkafeltételek mellett lehetséges, hogy a vért és energiát áldozott proletáriátus belekapcsolódjék a világ nagy gazdasági konszolidációjának munkájába.

Az első lelkesültégekben komoly és értékes intézkedések jöttek létre, olyan szociális feltételek, amelyeket a békeszerződések alkalmával csaknem minden civilizált állam kötelezőleg fogadott el, így a nyolcórás munkaidő és a szakszervezeti szabadság intézményei. Természetesen: azokban az államokban, ahol nem lett urrá a reakció, ennél jóval több eredményt is ért el a munkásság. A kelet-európai államok nagyrészt azonban mégis a nemzetközi munkaügyi hivatalnak kellett kényszerítéssel ezeknek a szociális feladatoknak teljesítésére. Sajnos azonban, azokban az államokban, ahol a keleti elnyomás és a szoldeszká szelleme kerekedett felül, a munkaügyi hivatal kötelező erejének elismert intézkedései csak látszatokban érvényesülhettek, mert a reakció kormányai nemcsak hogy nem ismerték el, hanem tényleg meg is akadályozták a szakszervezeteket szabad működésükben és olyan munkásüldözéseket incegnáltak, amilyenekre a háboru előtt sem volt példa.

A munkaügyi hivatal szintén bebizonyította tehát, hogy a Népszövetségnek szerves része, azaz részben csak papíron működő és fikciókon táncoló intézmény, egy bürokratikus szervezett deklaráció csupán, mely szép eszméket hirdet, propagál anélkül, hogy érvényt tudna szerezni akaratainak.

A legutóbb lezajlott angol általános sztrájk is azt bizonyítja, hogy a nemzetközi munkaügyi hivatal nem egy eleven és ható szervezet és eleven antagonizmusa annak a gondolatnak, amelynek létrejöttét köszönheti. Az eredeti gondolat ugyanis az volt, hogy egy munkásokból és munkásadókól megszervezett fórum az államok fölött álló hatalommal irányítsa a nemzetközi termelést, megakadályozza a konfliktusok létrejöttét, illetőleg a konfliktusokban pártatlanul és mindig csak a termelés, a fogyasztás szempontjait tartva szem előtt, döntson. Sajnos, nem így történt. A munkaügyi hivatal beavatkozó szavát soha, egyetlen alkalommal sem hallottuk és úgy éreztük, hogy a munka és a tőke egyre fokozódó harcában a munkaügyi hivatal is a Népszövetség hatalmi szempontjait és politikai tevékenységét hangsúlyozta ki.

Mégis örömmel tölt el bennünket, hogy hétfőn egy nagy, bizonyára építészetiileg is remekbe készült palotát avatnak fel Genfben, a

nemzetközi munkaügyi hivatal palotáját. Ettől az örömtől nem foszt meg még az a körülmény sem, hogy az avatóbeszédet Chamberlain, a konzervatív angol külügyminiszter fogja tartani. Eppen Chamberlain avatóbeszéde erősíti meg bennünk azt a hitet, hogy ma már a becsületes konzervatív politikusok lelkében is meggyökeresedett az a felfogás, hogy a világ sorsa és boldogulása a munkán, a munka szabadságának és megbecsülésének pilléreire nyugszik. Ha ez a szel-

lem fog bevonulni az új palotába és onnan fogja kisugározni az egész világra erejét, akkor bizni lehet Európa és az egész világ konszolidációjában, akkor lehet bizni a békében, mely ma olyan ingatag, imbolygó léptekkel halad a megvalósulás felé. Hisszük és reméljük, hogy a genfi munkapalota erősebbnek és hatalmasabbnak fog bizonyulni minden romboló goncsz-sággal szemben, mint ama másik, a hágai palota, mely a béke szempontjából annak idején kártyavárnak bizonyult. (s. l.)

A keddi királylátogatás részletes programja

Az uralkodó résztvesz a kolozsvári automobilklub új helyiségének felavatásán

(Cluj-Kolozsvar, május 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Elsőnek jelentette az Uj Kelet, hogy Ferdinánd király kedden, június 8-án Kolozsvárra jön. Megirtuk azt is, hogy az Automobilklub szokásos évi országos versenyével kapcsolatosan ugyancsak kedden Kolozsváron fog tartózkodni Miklós királyi herceg is, mint a verseny aktív résztvevője. A városi tanács tegnap délelőtt tartott ülésén az Automobilklub vezetőivel összejárt a királyi vendég egynapos kolozsvári tartózkodásának programját. Ezt a programot táviratilag közölték a kabinetjével, ahonnan Anghelescu szarnysegéd aláírásával ma érkezett meg a válasz a városházára. Az állomáson Papp Danila hadtestparancsnok fogadja a királyt. Eszerint Ferdinánd király délelőtt 11 órakor a délelőtti expresszvonattal érkezik Kolozsvárra. Megérkezése után résztvesz az Automobilklub Str. Regina Marián lévő pazar pompával berendezett új klubotthonának felavatásán és a tiszteletére

rendezett díszebéden. Ugyancsak itt lesz a hivatalos recepció is. Délután Őfelsége résztvesz a feleki magasságversenyen. Este dr. Mihali polgármesternél, az Automobilklub elnökénél intim vacsorán vesz részt az uralkodó, aki éjjel visszautazik a fővárosba.

Az automobilklub résztvevői egyébként tegnap pontban éjjel 12 órakor elindultak Bukarestből. A versenyen 26 kocsi vesz részt, melyek előtt a következő 2300 km.-nyi ut áll: Bukarest—Temesvár—Nagyvárad—Kolozsvár—Csernovic—Tasnád—Bukarest. Elsőnek a 26. sz. Lincoln-kocsit indították el, míg Miklós herceg 9-es számú Sunbeam kocsiján fél 1 órakor indult. Amint temesvári tudósítónk jeleni, a verseny résztvevői ma délelőtt odaérkeztek. Miklós herceg tiszteletére nagy ünnepségek voltak. Délután dardenpartyt, este bankettet rendeztek a verseny résztvevőinek tiszteletére. A versenyzők vasárnap reggel folytatják utjukat Arad felé.

A francia szenátus ratifikálta a locarnói egyezményt

(Páris, június 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia szenátus tegnap folytatta a locarnói szerződés vitáját. Briand ez alkalommal nagyobb beszédben kérte a ratifikálást. Beszélt az orosz-német szerződésről is, amely kezdetben bizonyos hullámokat vert fel, de azután megállapították, hogy egyszerű semlegeségi egyezmény. Briand reméli, hogy Németországot nemsokára felhívja Németország figyelmét arra, hogy Franciaország nem fogja megengedni, hogy Genfben Elzász-Lotharingiáról szó essék. A miniszterelnök azután a leszerelésről beszélt és kijelentette, hogy Franciaország csak akkor fog leszerelni, amikor biztosítva lesz minden támadás ellen. Addig is a locarnót szemlélően fog működni. Briand beszéde után a szenátus 272 szavazattal 6 ellenében ratifikálta a locarnói egyezményt.

Nem hozott határozatot a legfőbb gazdasági tanács rendkívüli ülése

Pénzügyi szakértők a tanács mai ülésén

(Bucuresti-Bukarest, június 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A legfőbb gazdasági tanács ma délelőtt az iparügyi minisztériumban rendkívüli ülést tartott, amelyen a miniszterek közül Trancu Jasi, Coanda, Lepadatu és Valeanu voltak jelen. Az ülés előtt Lepadatu pénzügyminiszter hosszasan tárgyalt Oromolu bankormányzóval az agrárhitel, a lejstabilizálás és a spekuláció letörésének problémájáról. A tanácskozásokon, mint meghívottak, résztvettek még Oromolu, a Banca Nationala kormányzója, Blank Méric, a Marmorosch bank, Samvescu, a Banca Romaneasca, Georgescu, a Banca Generala részéről és a pénzügyi és gazdasági élet más kitérőiről. A tanácskozásokon Averescu tábornok elnökletével és bevezető szavaiban kifejtette, hogy a kormány célja: a szakértők véleményének megismerése a gazdasági és pénzügyi problémákról, elsősorban a lej stabilizálásáról.

A megjelentek egymásután fejtették ki állás pontjukat. Többek között Osicianu, a Steaua Romana igazgatója a vasúti szállítás javítását és a petróleumipari cikkek kivitelének megkönnyítését kérte. Brancovici, a kereskedelmi és iparkamara képviselője a hitvitali illetékek lezárlásával kívánja fokozni az exportot.

Vladimir Atanasovici meglepéssel konstataja, hogy a kormány a lej stabilizálásának az előző kormány által megkezdett politikáját folytatja. A kisgazdák támogatását kéri a többtermelés érdekében. Intézkedéseket követel az oroszakat ellen.

Orghidan a kereskedők kívánságait tolmácsolva, Blanc Méric a lej stabilizálásának szükségét hangsúlyozta, Chrissoveloni szintén végleges érfolyamot kíván a lej számára.

Oromolu kifejtette, hogy a Banca Nationala mindent elkövet a valuta megszilárdítására és nagy támogatásban részesítette az ipart és kereskedelmet. Ezután Blank Méric tett különböző előterjesztéseket.

Végül Averescu miniszterelnök megköszönte a megjelentek tanácsait és kérte, hogy valamennyien irástan is terjesszék a kormány elé a problémák megoldására vonatkozó javaslatukat. Határozatot az értekezlet nem hozott.

— Mária királyné a bacai tüzkárosultak segélyezési bizottságában. Bukarestből jelentik: Mária királyné elnökletével ma ülést tartott a bacai tüzkárosultak segélybizottsága. Az ülésen résztvett Averescu felesége is.

2.50 a lei Zürichben! Ez a kalkulációs alapom! E miatt a harisnyák és keztyük árait 20%-al leszállítottam! Sipos, Reg. Ferdinand-ut 8 szám.

A jugoszláviai malomtűzek kulisszatitkai

(Cluj Kolozsvár, június 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi hetekben az Uj Kelet is több ízben adott hírt jugoszláviai malomtűzekről. Így többek között az elmúlt héten égett le Zágrábban a legnagyobb jugoszláv malmom, amelynek kára az 5 millió dinárt meghaladta. A legfeltűnőbb jelenség ezeknél a tűzeknél az volt, hogy minden egyes esetben letartóztatták a tulajdonosokat, mert kiderült, hogy maguk gyújtották fel malmukat. Erre a kétségbeesett lépésre a malomiparnak az a válsága kényszerítette a tulajdonosokat, amely krízis a romániai malomipart is megbénítja.

Szakkörökben közismert tény, hogy a bácskai és bánási közép- és kismalmok, amelyek a Dalmáciába, Boszniába, Hercegovinába, Montenegróba való exportizletre vannak utalva, primitív berendezésük folytán gyöngébb, sötétebb, tisztátalanabb lisztet produkálnak, mint a nagymalmok és az előállítási költségekre való tekintet nélkül olcsóbban kénytelenek eladni. Ehhez járul, hogy ezek a malmok mindjárt aratás után a termelőktől nagymennyiségű búzakészleteket vettek át beraktározásra. A termelők tudniillik keveslették a buza akkori 250 dináros árát és ezért inkább elszámolásra beraktározták a malmoknál. A malmok viszont az ellenkező spekulációban sántikáltak. Azt hitték ugyanis, hogy később olcsóbban fedezhetik a beraktározott búzát. Ezért tehát telőrölték és a lisztet az akkori olcsó búzához mért áron eladták. A buza ára azonban emelkedett és a beraktározott búzát mm. ként 300 dinárral kellett a malmoknak elszámolniuk. Hitel nem lévén, nem volt egyéb hátra, mint a sokhelyütt még kifizetetlen búzából örölt lisztet potom áron elvesztesztetni.

Az történet erre, hogy a malmok egy része kénytelen volt üzemet bezúntatni, mások eladták berendezésüket, ismét egy másik rész leégett. A közép- és kismalmok nagyrésze most nyílt, vagy csöndes fizetési képtelenségben leledzik. A nagymalmok, habár valamikéval job-

ban állnak, szintén válságos helyzetben vannak. A kisebb malmok árrontása folytán nekik is olcsón kell eladni, részben nagy engedelmeket tenni. Minthogy pedig vevőik az adott fizetési határidő dacára sem tehettek eleget kötelezettségeiknek, a nagymalmok óriási kamatvesztéseket szenvedtek, amelyek többnyire behajthatatlanok. Máról holnapra jöttek a bukások és a nagymalmok kénytelenek voltak veszteséges áron eladni. A legtöbb nagymalom veszteséggel zárta le mérlegét és amelyek látszólag pedig ezer dinár nyereséget mutatnak ki, azok

is koraadtak. Ha még az export kifizetését megvárják, valahogy el lehetne kerülni a befizetésvesztéseket, Magyarország és Románia életpolitikájában az az érdek, hogy a befizetés dőltetését a hivitelnek. Tetejébe olyanok adók, hogy például egy vállalat, amelynek 100.000 dinár a tiszta nyeresége, 150.000 dinár adót fizet. A tartalékok felvételével emésztve, már a tökéhez is nyulnak némi helyütt, úgy, hogy a jugoszláv malmok még egy ilyen kampányt nem uszhatnak meg teljes összeroppanás nélkül.

Véres összeütközés

a cseh fascisták és kommunisták között

A szocialista pártok interpellációja a fascista rendbontások ügyében

(Prága, június 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Národní Listy“ fascista lap felhívására népgyűlést tartott a nemzeti demokratapárt ifjúsági osztálya. A nagyteremben és a környező utcákon mintegy 800 ember gyűlt össze. Egy kommunista csoport behatolt a terembe, ahol főleg fascisták gyülekeztek. Botok kerültek elő, veszekedés támadt, mire a rendőrség közbevetette magát és kifűrtette a termet. Később több nemzeti demokrata politikus garanciájára újra összegyűltek az ifjú nemzeti demokraták és zárt teremben tartották meg gyűlésüket. Dyk szenátor élesen támadta Benes külpolitikáját. Kucera nemzeti demokrata titkár kijelentette, hogy a mostani kormányzat ellen megengedtetnek tartja úgy a legális, mint az illegális harcot és minden attól függ, hogy hová fejlődik a helyzet. Ha a németek belépnek a kormányba, — mondotta, — forradalmat csinálnak a nemzeti demokraták és nem engedik eltítani felvonulásaikat.

A következő szónok Cejnar nemzeti demokrata titkár volt, akinek beszédét a rendőrtisztviselő többször megszakította, ami végül is arra bírta a szónokot, hogy elhallgasson. Dicára annak, hogy Renner dr. felszólította a jelenlevőket ténnetőmenet alakításra és a városba való bevonulásra, a menetből semmi sem lett, mert a rendőrök elzárták az összes városba vezető utcákat. Este 11 órakor apró fascista csoportok gyülekeztek a Vencel-tér járdán, a fasizmust és Gajda tábornokot éltetve. Egy legionárius leintette a zsjongókat, mire aróan megsebesítették. Ugyanakkor azonban a megtámadott legionárius az egyik fascista ifjúnak három fogát kiverte.

A két szocialista párt interpellációt terjesztett be a kormányhoz a fascista rendbontások ügyében. Az interpelláció a következő három kérdést foglalja magában:

1. Elvégye-e a köztársaságot védő törvényt egyenlően valamennyi polgárra, vagy pedig kivételt képeznek-e az alól a fascisták?

2. Milyen lépéseket tett meg, vagy akar megtenni a kormány, hogy az állami szervek, akiket kiküldenek a fascista gyűlésekre, gondoskodjanak a törvény betartásáról és mit tesz a kormány azok ellen a tisztviselők ellen, akik nyíltan megszegték kötelezettségeiket, nem törődve a törvényekkel és a szolgálati utasításokkal?

3. Hájlandó-e a kormány gondoskodni arról, hogy a törvényeket valamennyi polgár egyenlően respektálja?

Egyebként Dyk szenátor a szenátus tegnapi ülésén védelmébe vette a nemzeti demokratapártot és kijelentette, hogy maga sem vállalja magát fascistának. Különbösen is fűresálja, hogy azok a pártok, amelyek ezideig jóformán semmit sem törődtek a köztársaság érdekeivel, most ugyanezen érdekekre való hivatkozással fordulnak a fascista meggyilvánulások ellen. Szarinte a fasizmushoz csak végső esetben szabad nyulni, akkor, ha minden más eszköz csődöt mondott.

Vidéki amatőr fényképezők körjének arjegyüket
POLITZER
fotóruhától Carel-Mare.
Vidéki szétküldés. Alapítatott 1896.

Akiba

Irtá Giszkalay János

A valóságban azonban úgy volt, hogy a Szanhedrin határozatainak legsúlyosabb nyomatóka és szinte megfőlebbezhetetlen garanciája Akiba szava és személye volt. Az ő meghallgatása nélkül még a nyilvánvaló többség sem akart határozatot hozni, az ő véleménye döntőerejű volt a legsúlyosabb vitás és személyes éü kérdésekben is. Emiatt már, hogy a Szanhedrin nagyrésze nem volt megelégedve Rabban Gamliél szigorú rendszabályaival. Nyíltan zúgolódtak ellene, Gamliél nem ösmert mellétekintetet és nem csak a saját sógorát, a híres Eliezer ben Hyrkanost sujtotta kiközösítéssel, hanem egyszer magát Rabbi Akibát is az anathéma veszedelme fenyegette. Gamliél legnagyobb és legnyíltabb ellenfele a Szanhedrinben Jósua ben Chananja volt, messze híres tudós, matematikus és csillagász. Egyszer, egy olyan tudományos vallási kérdésben, amelyben nyilvánvalóan Jósua volt igaz, (az újhold megállapításáról volt szó, tehát a csillagászatall összefüggő valóságjogi kérdéssről) Gamliél, az elnöki intézkedés tekintélye érdekében nemcsak, hogy viszszautasította Jósua megállapításait, hanem még azonfelül és a Szanhedrin színe előtt súlyosan megbántotta, megszegényitette a nagy tudóst. Az ellentét elemi erővel tört ki a Szanhedrin és az elnök között. A felháborított többség megfosztotta Gamliélt az elnöki tisztjétől. Uj elnököt kellett választani. Akibának talán egy szavába se került volna, csak hajlandónak kellett volna mutatkoznia. De Akiba, az ő végtelen szerénységében irtózott minden hivatalos tisztségtől és dekórumtól. A Szanhedrin elnöki székebe, a fiatal Eleázár ben Azárja került. Akiba csak egy feladatot ismert: a két elkeseredett

ellenfelet Jósuát és Gamliélt kibékíteni egymástól és véghezvitte azt, hogy Jósua ben Chananja, tudományos meggyőződése ellenére is sulyos megbántása ellenére is, meghajolt Rabban Gamliél akarata előtt: mert így kívánta a nemzet érdeke és így kívánta Akiba.

Mindenki érezte, hogy őbenne sűrűsödik össze a zsidó nemzet életakarata és mindenki érezte, hogy Akiba szava a zsidó nép szava. Valami ellenállhatatlan végzetes, lelkeket átformáló erő áramlott ki minden gondolatából és minden tettében, megnyilatkozásában, nagy, meleg szemében, világöles örök mosolygásában benne ült a rendíthetetlen, a minden valóságot cáfoló, a minden lehetetlent valóságra váltó hit, hogy a zsidó nemzetet csak legyűrték, de meg nem ölték, hogy a letipor zsidó nép hamarosan le fogja rázni magáról a római ígát, hogy a szabad zsidó állam hamarosan fel fog épülni romjaiból: csak akarni kell.

A Talmud, — többek között — egy páratlanul jellemző erejű megnyilatkozását őrizte meg a számunkra és én úgy érzem, hogy ez a talmudi citátum méltó határvonal lesz e tanulmány két nagy fejezete között, amely egyikének címe: Akiba, a Codificátor, a másiké: Akiba a szabadságharcos.

Akiba néhány barátja kíséretében bejárta az ország különböző vidékeit. Utjuk során a Moria hegyére is elértek. Léptaik zajára egy róka ugrott ki a romok közül éppen ott, ahol még néhány évvel azelőtt a Templom szent épülete állott. Akiba barátai sirva fakadtak erre a látványra. De Akiba csak némán maga elé nézett és — mosolygott. A kísérek megütközve nézték a mosolygó Akibát és szemrehányóan fakadtak ki ellene. Hogyan, — azon a helyen állunk, amelyet világi ember lába se érinthetett,

a Templom „Szentek-szentjének“ helyén, most piszkos vadállatok tanyája lett — és te mosolyogni tudsz Akiba?

Akiba, még egyre mosolyogva, rendületlen nyugalommal nézett a kísérei szemébe és így szólt: Testvérek, a próféták jóvondoléseinek szörnyűségei megjelölése körül élmé itt e romokban. De ugyanazok a próféták jóvondolték meg azt is, hogy elérkezik majd a megváltás ideje. Ezek a romok a legerősebb biztosíték részünkre, hogy az isteni ige teljesülni fog és én mosolygok, mert hiszek a jövőben...

Általában Akiba sokat u'azott. Nem csak a zsidó földön, hanem messze az ország határain túl is. De életművenek ez a része már abba a fejezetbe tartozik, amelyben Akibáról a szabadságharcosról lesz szó.

A szabdságharcos.

Jeruzsálem vérral áztott romjai mellől Titusz olyan sietve vitorlázott Rómába, mintha csak attól félt volna, hogy a keserves erőfeszítésekkel kicsikart győzelmet a sors, vagy a még mindig rettegett zsidó ököl még elvitathatja tőle. A keresztény idősámítás 70-ik évének szeptember havában Bar Gióra és Gus Chalay még az utolsó élet-halálusát vívták a római világbirodalommal, a 71. év júniusában Titusz már Rómában volt, hogy a nagy győzelemért diadalmenetben ünnepeltesse magát. A római szenátus diadalívet emeltetett a triumfatornak (természetesen szemfényvesztés volt az egész; a diadalívvál, a nagy zsidógyőző saját maga tisztelte meg magát). Ennek a diadalívnek csak egy fölirata maradt töredékesen ránk. (A jelenleg is álló római Titusz-ívet, későbbi időben, Dumián császár, Titusz testvéröccse emeltette a bátyja emlékére).

(Folytatása következik.)

Targenyev is

A szovjetkormány egymásután adja ki a tan, vagy forgalomból zelebb Targenyevnek naplója kerül a könyvjegyzéskből közöljűk

1923 szeptember napom és ma lettem hogy eljár... Már a családi élet nyugalm dolkozom rajta és ma letott idegeim megpié életet. Nyugalom ut szeretné az élet ért jon még? Hiszen ma nak nagyobb része és mégsem lenne szabad elfecselelni. Ot tartó trálom kellene gon helyet kell találnom, méltón lezárjam. Csor gálatról való félelem. hivatalban szolgálót

Balátom, hogy hi koztam... Egyébké nyelmű vagyok... I

Házassodam?... I kell hunyia a szemé

Oktober 7. Mai ami egészségemet illat

szellemi tevékenységek kellemes. Milyen kelö után, estefelé és regg

romra gondolok... R vest) ezem, ezután fa mölcsöt. Fel és alá fu

zam, hogy ezt nem m len boldogságom az a rom jól funkcionál...

gyomorgondok teljesen és teljesen elfelejték somat, azt hogy írnom mit csináljk: menjek Karlsbadba gyomrom

mert elvégre mindenn

Oktober 14. este 9 az estéknek, amelyek o tak rám és amelyek n

ziámát. Egyedül vagyó ban, halom a vihar tó

óra nyugodt, egyenlé usend a szobákban. Kö

álmok ereszkednek ag nak, lábam elszibbad. rágyujtok, fel és alá s

félfressülök. Végül az ágyamba. Vajjon mik

ebből a szituációból. El sok gond és kellemetle

gemnek pedig vége v nének ezek az usalm

esték...

Oktober 13. Tegne hol van Marienbad. M

vizet iszom. Egy térké lyet annak idején Ném

gammal. Megnéztem és a helyekre, amelyeket

Melankólikus érzés töl vele, hogy eidobom a

tettem a rossz érzések külföldre gondoltam.

zöldni? Itt fogom b között életemet? Még

hogy ez meg ne törté a házasság minden b

egglegységnek is so

Időt és pénzt sz egyedül t lates Mocian

Vasuti M A 100 oldalas könyv ható az összes könyv árásító

Turgenyev ismeretlen naplója

A szovjetkormány, mint ismeretes, újabb egymásután adja ki a nagy orosz írók kiadatlan, vagy forgalomból kikerült műveit. Legközelebb Turgenyevnek eddig meg nem jelent naplója kerül a könyvpiacra. Az érdekes feljegyzésekből közöljük az alábbi részleteket.

1923 szeptember 28. Ez a nap, születésnapom és ma lettem 34 esztendő. Ó, az idő hogy eljár... Már érzem, hogy szükségem van a családi élet nyugalomára... Gyakran elgondolkozom rajta és más eszközök nem találom alkalmazott idegeim megpihentetésére, mint a családi életet. Nyugalom után vágyódom és élvezni szeretném az élet értelmét. Meddig élhetek vajon még? Hiszen mögöttem van az élet útjának nagyobb része és az élet második szakát mégsem lenne szabad hiábavaló gondolatokkal elfecsérelni. Ott tartok ma már, hogy koncentrálnom kellene gondolataimat és menedékhelyet kell találnom, hogy életem alkonyát méltón lezárjam. Csontjaimban benne van a szolgálattól való félszem. Nem, nem akarok örökké hivatalban szolgálatot teljesíteni!

Belátom, hogy kissé könnyelműen gondolkoztam... Egyébként is még mindig könnyelmű vagyok... Isten tudja, mit hoz a jövő. Házasság am?... Istenem, az embernek le kell hunyia a szemét és akkor ezen is tulesik.

Október 7. Mai helyzetem — különösen, ami egészségemet illeti — nem rózsás és ami szellemi tevékenységemet illeti, nem is nagyon kellemes. Milyen különös, hogy délben, ebéd után, estefelé és reggel miadig csak a gyomromra gondolok... Ebédre borstot (csóklaleves) eszem, ezután fagyitot, (sőt pedig gyümölcsöt. Fel és alá futkosok a szobában és érzem, hogy ezt nem mulatságtól teszem. Egyetlen boldogságom az a tudat, ha olykor a gyomrom jól funkcionál... Érdekes, hogy ezek a gyomorgondok teljesen kihoznak a sodromból és teljesen elfelejtik velem magasabb hivatásomat, azt hogy írnom kellene... Nem tudom mit csináljak: menjek-e a Kaukázusba, vagy Karlsbadba gyomrom helyrehozatala céljából, mert elvégre mindennél fontosabb, hogy írjak.

Október 14. este 9 órakor. Egyike azoknak az estéknek, amelyek olyan nehezen szülősdtek rám és amelyek mindig felizgatták fantáziámat. Egyedül vagyok a nagy, üres szobákban, halom a vihar tombolását és egyuttal az óra nyugodt, egyenletessé tik takját. Halálos csend a szobákban. Könyvet olvasok, de lassan álomok ereszkednek agyamra, szemem elfáradnak, lábam elszibbad... Megtöltöm pipámat, rágyujtok, fel és alá sétálok és néhány percre felelősségek. Végül az óra tizet üt. Lefekszem ágyamba. Vajjon miként lehetne menekülni ebből a szituációból. Előre látom, ha nőstülék, sok gond és kellemetlenség érne, függetlenségemnek pedig vége volna. Viszont megszűnének ezek az unalmas, halálosan egyhangú esték...

Október 13. Tegnap tudni szerettem volna, hol van Marienbad. Most ugyanis marienbadi vizet iszom. Egy térképet kerestem elő, amelyet annak idején Németországban hoztam magammal. Megnéztem és visszaemlékeztem azokra a helyekre, amelyeket annak idején felkerestem. Melankólikus érzés töltött el. Már úgy voltam vele, hogy eldobom a térképet, mert ezt tekintettem a rossz érzések okozójának. Egész nap külföldre gondoltam. Hogy mint fog ez végződni? Itt fogom befűzni, e sívár négy fal között életemet? Mégis csak gondolni kell rá, hogy ez meg ne történjék! Látom magam előtt a házasság minden baját, de tudom, hogy az agglégénységnek is sok unalmas, kietlen pillanata van.

Időt és pénzt takarít meg
sz egyedül tökéletes és részletes Mocianu-féle országos

Vasuti Menetrend.

A 109 oldalas könyv ára térképpel 40 lei. Kapható az összes könyvkereskedésben és újságárúhelyeken.

nata van. Már szeretném nőnek látni magam és úgy képzem, hogy akkor nem lesznek olyan egyformák ezek az esték, mint ma. Hiszen az ember rendszeren és tisztességesen tud élni szerény jövedelem mellett is, ha már az öröm és szenvedélyek forrásai kiapadtak.

Október 30. Nagyon szeretném lelkem helyes hangulatát levázolni. Valami különösen

Anglia ultimátumot intézett az egyiptomi nacionalistákhoz

Einapolással fenyegetik a parlamentet

Massolinit izolálni akarják a Népszövetségben

(London, június 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az angol kormány tegnap új instrukciókat küldött Egyiptom brit kormányzójának, Lloyd lordnak, akit felhatalmazott arra, hogy minden eszközzel szerezhesen érvényt annak a négy pontnak, amelyet még 1922-ben Egyiptomhoz intézett jegyzékében állított fel Anglia. Ez a négy pont így hangzik:

1. Biztosítsa az angol forgalom érdekeit a Szezei-csatornán.
2. Anglia ellenőrzése Szudán fölött továbbra is fennmarad.
3. Az egyiptomi kormány felel az angol és más külföldi érdekek megvédéséért.
4. Anglia megvédi Egyiptomot minden külső támadás ellen.

Az új instrukcióknak ultimátumjellegük van és az angol sajtó szerint Nagybritannia minden körülmények között megmarad Egyiptomban és fel-

szomoru érzések vettek erőt rajtam, mintha sirjait ásnák reményeimnek és mintha elillantak volna azok a kilátások, amiket egy nyugodt alkony iránt tápláltam. Nincsenek gondolataim, amelyek élénk fantáziámat megtermékenyítenék. Egy gondolat kerget és zavar: hogy életem első periódusa már mögöttem van. Hogy fogom vajjon az élet további részét átélni?

tétlenül keresztülviszi a fenti négy pontnak elfogadását. Amennyiben Zaglul pasa vonakodni fog a feltételeket elfogadni, a kormányzó bizonytalan időre el fogja napolni a nacionalista többségű parlamentet.

London, május 5. Jól értesült angol politikai körökből kiszivárgott hírek szerint Briand értesítést küldött az angol kormánynak, hogy vasárnap reggel Genfben utazik. Briand a népszövetségi tanács hétfőn megáradó ülése előtt Chamberlainnal fontos politikai megbeszéléseket kíván folytatni. A megbeszélés során az abessziniai és marokkói problémák kerülnek megvitatásra. Számítani lehet arra, hogy Anglia a marokkói ügyekben teljes érdektelenséget fogja nyilvánítani arra az esetre, ha viszont Franciaország Abessziniára nézve mondja ki desinteressmentjét. Briand mindenesetre meg fogja kísérelni, hogy Angliát ilyen értelemben befolyásolja, amira különösen azért van szükség, hogy Mussolini a francia-spanyol Marokkó politika elleni ligájával izoláltan maradjon.

Két amerikai petróleumkoncern harca a német kőszénolajgyár részvényeiért

A német „Fabrikindustrie A. G.” piacra dobta a „Motalint”. A kőszénből készített benzinpótlék 40 százalékkal olcsóbb a naftabenzinnél

(Berlin, június 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A legutóbbi időben a berlini tőzsdét olyan hosszaláz fogta el, amilyenre az infláció ideje óta egyáltalán nem volt példa. Noha ez az emelkedési proceszus nem terjed ki minden értékpapírra, de a jeleltősebb papírok olyan ugá szerű áremelkedést értek el, ami már valóságos átértékelést jelent az egyes vállalatoknak. A hossz leginkább a „Farbenindustrie” papírjaiban érzettha hatását. Ma a berlini tőzsdének a legkapósabb papírja a Farbenindustrie részvénye. Egy felév alatt a részvények árfolyamértéke több mint megkétszereződött, ami azt jelenti, hogy a

Időközben megkezdék a Motalin nagybani gyártását. A Motalinról bebizonyosodott, hogy minden tulajdonságában pótolni tudja a benzint. Különösen autómobilverenyeknél sikerült fényesen kipróbálása és ami a legfőbb, körülbelül negyven százalékkal olcsóbb a piaci ár, mint a benzinné.

Ezek szerint Németországnak nemcsak, hogy megvan a lehetősége arra, hogy tökéletesen függetlenítse magát a külföldi benzinnel behozatalától, de

megvan a módja arra is, hogy az egész világpiacot meghódítsa ezzel a sokszorosan olcsóbb üzemolajjal.

Ez a körülmény irányította volna az amerikai petróleumkoncernek figyelmét erre az eddig remegészen komolyan vett, de hirtelen nagyon fenyegetőnek és nagyon veszélyesnek látszó konkurrenciára, ami annál kellemetlenebb, mert Németország ezúttal gardeg, a Farbenindustrie tekerős és így az új üzemolaj határtalan mennyiségben készülhet.

A hatalmas részvényvásárlásokat nyilvánvalóan nagy amerikai petróleumkoncernek irányítják, legelsősorban

a Shell csoportot és a Standard Oil-t emlegetik,

akik egyrökeikkel elárasztották a berlini tőzsdét és egymással versengenek, hogy melyik tudja ráenni a kezét a Motalin gyártásának irányítására.

vállalat összértéke ma hatszázmillió arany-márkával több, mint néhány hónappal ez előtt volt.

Csak a legutóbbi tizszázalékos osztalék kifizetése után ugrásszerűen negyven százalékkal emelkedtek a gyár-papírok.

Közgazdasági körökben megmagyarázhatatlannak tartják ezt a hirtelen emelkedést, mert úgy tudják, hogy a vállalatnál semmi olyan technikai, vagy gazdasági meglepetés sem történt, ami ezt a részvényhosszút és a naponkénti milliós részvényvásárlásokat indokolta tenné. A befektetők tudnivalók, hogy egy erős amerikai csoport érdeklődik a gyár részvényei iránt és pedig rem a gyár híres anilinkészítményei miatt, hanem sokkal inkább a

legutóbb bevezetett gyári eljárása miatt, amellyel motorolajat von ki kőszénből

Ezek a technikai kísérletek már a háboru idején is fontos szerepet játszottak, amikor Németország el volt zárva a külföldi petróleumtól és rá volt utalva saját szükös petróleum készletére. Pótanyagban ekkoriban nem volt hiány. Legelsősorban a Benzol jött mint benzinpótlék számításba, amikor azonban a háboru után a piacot ismét előzönlőtte az amerikai petróleum és benzín, a benzolt épen úgy elfelejtették, mint a mesterréges gummit és a számtalan vegyi uton előállított pótanyag-pótléket.

Néhány hónappal ezelőtt nyilvánosságra jutott, hogy

a „Farbenindustrie” részvénytársaság a szén cseppfolyósításának kísérleteit megszakítás nélkül továbbfolytatta és végre eljutott addig, hogy új termékét, a „Motalin”-t piacra dobhassa.

Kérje

mindenhol **Dreher-Haggenmacher**
sörgyártmányait!

Márciusi világos
Dacia extra special.
Bavaria dupla maláta.

* Diana-fürdő uszodája megnyílt.

Ruhája molymentessé válik, ha Czinknél festtet, tisztított.

Pestmegye főispánja titkos rendeletben utasította a főszolgabírókat, hogy állapítsák meg: ki milyen lapot olvas

Éles támadás a frankitétel miatt a magyar kormány ellen. A demokratikus ellenzék deklarációja

(Budapest, június 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar nemzetgyűlés pénteki ülésén Szeletovszky Béla elnök elnökölt. A napirend szerint az appropriatio javaslatának tárgyalása következett. Györki Imre volt az első szónok, aki kifejtette, hogy a legnagyobb tekintélyrombolás az, amikor a miniszterelnök oly sokszor kénytelen a bíróság előtt megjelenni. Azt is tekintélyrombolásnak tartja, amikor két katolikus püspök áll a bíróság előtt azzal, hogy melyik mondott igazat. A frankhamisítás csak Bethlen utalma alatt történhetett meg. Györki ezután felolvasta Pestmegye főispánjának körlevelét a főszolgabírókhoz, amelyben a következő felhívást tette közzé: „Az ország közhangulatának céljából felhívja a főispán a főszolgabírókat, hogy ötnapi záros határidő alatt állapítsák meg, kik milyen politikai napilapot olvasnak, akár előfizetés, akár példányonkénti vásárlás útján. (Óriási zaj a baloldalon.) Esztergályos János közbeikt: A belügyminiszter valóságos csekek szervezett.

Malasits Géza: Ez az ochrana! Györki Imre folytatja: — A cseka és az ochrana eltörpül emellett. Az orosz uralom alatt hasonló intézkedést elképzelni sem lehetett. Amikor a miniszterelnök elmegy Genfba, jó lenne, ha egy ilyen körlevelet is elvinnie magával és a magyar kultúra dokumentumaként felmutatná. A franküggyel kapcsolatban lehetetlen szó nélkül elmenni a nyomozás hibái és a frankhamisítás körül történt hatósági intézkedések mellett. Tarthatatlan állapotnak tekintem, hogy olyan miniszterelnök képviselje az országot, akinek idegen állam pénzének hamisításáról tudomása volt és lehetetlennek tartom, hogy a belügyminiszteri székben olyan ember üljön, aki a frankhamisítás kippattanása után megbeszélést tartott az ügy szereplőivel.

A bírósági indokolásának kritikája

— Ez a kormány nem való az ország vezetésére, mert teljesen közömbös, hogy egyeseket elítél a bíróság, de meg kell állapítani, hogy maga az ítélet nem azt a célt szolgálta, hogy a büncselekmény teljesen tisztáztassék. Nem az igazság kiderítése volt itt a cél.

Elnök figyelmezteti Györkit, hogy érdemben ne foglalkozzék a bírói ítélettel.

Györki ezután folytatja beszédét: — Azt mondja az indokolás, hogy a frankhamisítás tettesei nem igazolták és valószínűvé sem tették, hogy a kormány, vagy annak valamelyik tagja a frankhamisításról tudott volna, vagy azt elősegítette volna. Ilyen és ehhez hasonló kitételek szerepelnek az indokolásban. Le kell szögezmem azt az álláspontot, hogy az egész eljárás a kormány politikai mentességét akarta megállapítani, azonban a franküggy napirenden fog maradni mindaddig, míg a belügyminiszter be nem váltja azt az ígérését, hogy teljesen szakít a múltal.

Aztán felolvassa a demokratikus ellenzéki pártok és a szociáldemokrata pártok együttes deklarációját, amely a következőképpen hangzik:

A demokratikus ellenzéki pártok deklarációja

„A demokratikus ellenzéki pártok és a szociáldemokrata párt tiltakozik az 1925—26 és 1926—27 évi appropriációs javaslatok együttes tárgyalása ellen azért, mert ez a javaslat a kormány újabb alkotmányellenes lépése és a pártabszolutizmus és a reakció politikai hosszú büneljárásában csak újabb bűn, amelyet az alkotmányosság látszatával takar. A Bethlen-kormány a háború és a forradalmak utáni négy évben még mindig kivételes törvényekkel kormányoz. Nincs sajtószabadság, a kormány megfélemlítette és a lapbetiltás fegyverével láncra verte a sajtót. Nincs egyesületi és gyülekezési szabadság, nincs esküdtbíró és nincs titkos választójog. Egyoldalú gazdasági és pénzügyi diktatura van, amelynek komoly következménye az ország súlyos gazdasági válsága.”

„A frankhamisítás perének bírói tárgyalása megerősítette az ellenzéki pártokat eddigi fel-

fogásukban: a per nem fedte fel a frankhamisítás politikai hátterét, nem derített világosságot arra, hogy a vádlottakon kívül kiktől származott a frankhamisítás terve, kik voltak a részesei, tervének ismerői, miként kapcsolódtak be egyes állami szervek és egyes állami alkalmazottak. A kormány tudomása nélkül nem lett volna lehetséges, hogy különböző tárcákhoz tartozó állami intézmények és funkcionáriusok egész sora foglalkozzon 1923 óta a frankhamisítással, különböző hatóságok szemellettára. Mindezek alapján megállapítható, hogy a frankperben hozott ítélet nem keltett megnyugvást és a politikai felelősséget nem tisztázta. Az a szellem, amely 1923 óta táplálta a frankhamisítást azzal a kormányzati szellemmel azonos, amely megtorlatlanul hagyott gyilkosságokat és nagyra növelte a titkos társaságokat, elősegítette romboló tevékenységüket, kiméretlenül alkalmazta a politikai üldözést és polgári jogot adott a kalandorszellemnek. Ez a szellem nem részesült erkölcsi megbélyegzésben a frankper tárgyalásának során, mert élete egybe van forrva a kormányzat szellemével, belőle táplálkozott. Az ország számára csak az adhat megnyugvást, ha ennek a kormányzati szellemnek fedezői elhagyják helyüket, mert a hatalomhoz való makacs ragaszkodásukkal mérhetetlen kárt okoznak az országnak.”

Az ellenzéki deklaráció végén Györki követeli a kormány azonnali távozását.

A miniszterelnökhelyettes válasza

Vass József miniszterelnökhelyettes nyomban válaszolt Györki felszólalására:

— Sajnálom, mondotta, hogy egyszeri halálra kell ezen deklarációra megjegyzéseket tennem, de meg akarom tisztelni a baloldali pártfrakciókat azzal, hogy ne hangozzék el nyom nélkül a délutáni csöndben ez a deklaráció. A deklarációnak az ország közszabadságáról festett és az abszolút negáció alapján álló képét nyugodtan bírom a deklarációt aláíró pártok lelkiismeretének bírálatára. Szükségesnek tartom hangsúlyozni, hogy minden egyes szó, amely ennek a nemzetnek az állapotát súlyosnak festi és ezt minden igyekezettel összefüggésbe próbálja hozni a kormány ténykedésével, külföldre irányul. (Óriási zaj).

Esztergályos János: Mi van a „Népszava” kolportázs-jogával és mi van a „Világ”-gal?

— Mi van a tömeggyilkosságokkal? Mi van a panamákkal? — zúgja a baloldal kórusban a helyettes miniszterelnök felé.

A nagy zajban Vass József szavai teljesen elvesznek. A rend helyreállításával kéri a pártokat, hogy szüntessék be az ellenségeskedéseket és fogjanak össze közös munkával az ország felvirágoztatására.

Vadák özöne...

Rainprecht Antal, a következő szónok, azt fejtette, hogy a frankhamisításból származó minden kárért a kormány felelős. Egyetlen biztos politikának tartja a páneurópai koncepciót kül- és belpolitikailag egyaránt.

Malasits Géza: Eddig csak Oroszországban és Osztrákországban volt részük ilyen elbánásban azoknak, akik ellentétes nézeteket vallanak a kormánnyal, mint most Magyarországon.

Vass József: Szóval önök nem tettek semmit. A kommun borzalmairól nem igaz semmi?

Malasits: Nem a kommun borzalmairól méltóztatnék beszélni, hanem a parlamenti pincéről. Ha ott történt volna valami, akkor a parancsnokot nem mentette volna fel a bíróság. Ne hivatkozzék a miniszterelnök helyettes ur etikára, mert nem valami etikai látvány volt az, amikor az Esküdt-perben az egész minisztériumnak a főkapitányságon kellett minisztertanácsot tartania.

Vass: Nem igaz, hogy kellett. Nem így volt. Malasits: Legfeljebb annyit nem való, hogy nem minisztertanácsot tartottak.

Esztergályos: De a főkapitányságon volt az egész minisztérium!

Vass József: Nem kellett ott lenni. Esztergályos: De mégis ott voltak! Malasits: Egy angol lapban azt írta magáról a kormány, hogy Bethlen miniszterelnök kormányzása óta nem történtek atrocitások. Ezért a csongrádi bombamerénylet, az Erzsébetvárosi Demokrata Körben és másutt történt gyilkosság a Bethlen-kormány tudta és akarata nélkül történt? Ugy látszik, hogy a kormánynak kétféle rendőrsége van. Ha egy józsefvárosi kocsmában három elkéseredett proletár arról beszél, hogyan lehetne Kun Bélát hazahoztatni, börtönbe vetik őket, ellenben a gyilkosságokat megtorlatlanul hagyják.

Csuz, reuma, köszvény és vesehaj ellen

biztos gyógyulást talál Bizusán. (Büdöspatak, Kolozsvár-Nagybányai vonal). Vasúti állomás a fürdőtelepen. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálás, olcsó keresztény orvosi ellátás. Elsőrangú pihenőhely, fenyves sétányok, kirándulóhelyek. Naponta térszínház és tánczene. Állandó orvosi felügyelet. Nyitva május 15-től szeptember 15-ig. Elő- és utószézonban kedvezményes árak. Előjegyzéseket elfogad: bizusai fürdőigazgatóság. Posta: Ileanda-Mare.

Zsoldos tanintézet

Az ország legrégibb és legjobb előkészítő tanintézete. Teljes anyagi felelősség mellett készít elő középiskolai magánvizsgákra, ösztöndíjra vidéki tanulókat is. Budapest, VII., Dohány-u. 84. Tel. I. 124-47.

Tavaszi vásár mélyen leszállított árakkal.

- Muslin harisnya lei 88
- Cérna flor lei 97
- Selyem flor lei 115
- Selyem, tartós 150-180

Keztyű és kötöttáru nagy vasszékban

HELIOS-nál Főtér 7 szám.

A nagyrabecsült hölgyközönség szíves figyelmébe ajánljuk a most újonnan megnyitott

'APHRODITE'

kézimunka és fehérneműsalont

Str. Universitatii (Egyetem-u.) 3. Kérjük, hogy azt felkeressni szíveskedjék, ahol a leggyönyörűbb kézimunkák készítését vállaljuk.

Női, férfi fehérneműek mérték után!

- Tennis - nadrág
- Vászon - öltöny
- Lüster - saccók

Neumann M. Oluj, Piața Unirii (Főtér) 14

Zag... piros tu... tettel so... ezeltt, az osztá... rencsétel... jának m... vonások... sem huz... lesége... barátai... tanusított... rátomról... komolya... — A... hozzám... Igaz... nál, az e... vedélyes... len. Oly... rem, abo... tatkozna... érdemeire... nem tud... Mind... felfogtam... ez eszem... Más téma... rom járn... kal kéri... — S... Azutá... üzenné, ne... lámokat s... — H... valaha is... ellenségtu... venni tölf... áldozat, a... szerzésére... junk le ró... tünk függ... Egésze... rezignált... — Az... talpalattny... az egyipto... Közbe... gyeket a... a pasával... hogy a p... És amikor... ben elgon... ennek a v... ellenségév... döntötte... Még s... néztem az... a kom om... sziget, a... denütt Za... den szive... tölem. — zamba és... Allah Yea... Mohan... gonánja... hive vagy... jesen meg... csókolta a... aki melle... magát a... mesélte, h... barátágos... valóságos... dult, hogy... szeryi m... hártával... gyöngyser... ékkel ajá... skrabust... mert Za... ma ennek

Zaglul pasánál

Egyiptomban történelmi események forronganak. Az ébredő nacionalizmus összecsapásra készül a brit világhatalommal és ennek a harcnak az élén Scharia Saad Pascha Zaglul, a nacionalisták forróvérű vezére. Annie Vivanti neves olasz író nő nemrégiben meglátogatta az egyiptomi szabadságmozgalom vezérét és impresszióit „Terra di Cleopatra” című most megjelent könyvében adta ki. Ebből a nagyérdekes sűgű könyvből vesszük az alábbi részleteket.

Zaglul pasa az íróasztala mellett állott. A fején piros turbán, amelyet nagy tisztására való tekintettel sohasem tesz le. Éppen olyan, mint öt évvel ezelőtt, amikor Párisban járt. Nem látszik meg rajta az osztályrészül jutott tisztesség, sem a későbbi szerencsétlenség, vagy a fogság nyoma. Sorány alakjának most is büszke a tartása, olajbarna arcán a vonások a régi szigorúságot mutatják. Készüléskor sem huzza mosolyra a száját... Mellette áll a felesége. Franciául üdvözlöm őket a magam és olasz barátai nevében, akik Párisban is nagy szimpátiát tanúsítottak iránta. Majd dr. Afifról, egyiptomi barátomról érdeklődtem. Zaglul pasa nyugodtan és komolyan válaszolt.

— Afifi elpártolt tőlem. Sokan lettek hűtlenek hozzám, akik a régi jó napokban mellettem voltak.

Igaz. Éppen tegnap hallottam Scharani asszonytól, az egyiptomi nőmozgalom vezetőjénél, aki szenvedélyes híve Zaglul pasának. Csupa nők voltak jelen. Olyan volt, mint egy modern arisztokráta hárem, ahol politikai és társadalmi problémákról vitatkoznak. Ezek a nők nincsenek tekintettel Zaglul érdemeire és szenvedéseire és hevesen támadják, hogy nem tudott eredményt elérni.

Mindent el akartam neki mondani, de véletlenül felfogtam Zaglul asszony aggodalmas tekintetét és ez eszembe jutatta, hogy beteg emberrel van dolgom. Más témát kezdtem tehát. Elmondom, hogy be akarom járni az országot. Zaglul pasa elborult homlokával kérde:

— Szudánt is megnézi?...

Azután mintha rajtam keresztül valaki másnak üzenné, nekiheverülve folytatta, miközben a szemé vilámokat szórt:

— Hát hogy is tudják hinni, hogy Egyiptom valaha is lemondjon Szudánról? Ha valamelyik ellenségünknek sikerülne Szudánnak egy részét elvenni tőlünk valaha, nincs az a négy vér- és pénz-áldozat, amelyet meg ne kockáztatnánk a visszaszerzésére. Most pedig csak úgy egyszerűen mondjunk le róla? Adjuk oda a Nilust, amelytől az életünk függ?

Egészen belesápadt erre a gondolatra. Azután rezignáltan hozzátesszi:

— Azon a napon, amikor Szudánból csak egy talpalattnyit kénytelenek leszünk idegen kézre adni, az egyiptomi nép megszűnt eleven nemzet lenni.

Közben a fölakáj egymásután hozza a névjegyeket a künn várakozóktól, akik beszélni akarnak a pasával, de Zaglul asszony valamennyinek kiüzeni, hogy a pasa gyengélkedik és senkit sem fogadhat. És amikor egy félóra múlva én is távozom, utközben elgondolom, hogy mennyi grandiózus terve volt ennek a vakmerő egyiptomi államférfiúnak és az ellenségévé szegődött sors valamennyit halomra döntötte.

Még szőp elindultam felfelé a Niluson. Megnéztem az örökké virágozó rózsáligeteket Luxorban, a kom ombosi kettőstemplomot, az elragadó Uile szigetet, azután Asszúnt, a régi Szilénét. És mindenütt Zaglul pasa neve talizmán volt, amely minden szívet és ajkát megnyitott. Igazán? Kérdezték tőlem. — Te ismered Zaglul pasát? Jöjj a házamba és légy áldott. Láttad is? Beszélteél vele?... Allah Yesallim ak... Isten örökké felelted.

Mohamed Yahia, Kitchener lord egykori dragománja volt a vezetőm. Amikor meghallotta, hogy híve vagyok Zaglul pasának, az archifejzése teljesen megváltozott. Földig hajolt előttem és megcsókolta a ruhám szegélyét. És a lovászgyerek is, aki mellettünk futott a forró homokban, elkiáltotta magát a megindult ámulattól. És mindenkinek elmesélte, hogy a szádi pasától jövök. Minden arc barátágon fordult felém. Az asszúni bazárban valóságos népvándorlás volt. Mindenki hozzám fordult, hogy távozzék. Alig győztem ellentállani az ezerryi meghívásnak. A kezem tele volt névjegykártyával. Az egyik bazáros nagybétkü borostyán gyöngyösort erőszakolt rám. Hanafi bej korallnyakékkal ajándékozott meg, más kereskedőtől kerkötőt, skrabaszt, vagy amulettet kaptam — csak azért, mert Zaglul pasát ismerem. Ekkora varázsa van ma ennek a névnek Egyiptomban, Kleopatra földjén..

Miért bukott meg a szocialista kormány Svédországban?

Nehéz helyzete lesz az új Eckmann-kabinetnek is

(Stockholm, június 5. Az Uj Kelet tudósítójától) A szocialista svéd kormány, mint ismeretes, hosszú parlamenti vita után beadta lemondását. Közvetlen okot a kabinet visszavonására a kormánynak a munkanélküliségről szóló jelentése adott. A parlament ugyanis néhány héttel előtt bizottságot küldött ki a munkanélküliség megvizsgálására. A kormány jelentést tett a tárgyról a bizottságnak, amely a jelentés adatait sok vonatkozásában kifogásolta, a parlament előtt pedig azzal vádolta a kormányt, hogy a munkanélküliségről szóló jelentése hamis. A jelentés fölött szavazást rendeltek el, amely a kormánynak nézve katasztrofális volt, mert úgy az első, mint a második kamarában a kormány kisebbségben maradt. Az első kamarában mellette 50, ellen 84-en szavaztak, a második kamarában 114-en szavaztak ellene, mellette pedig 104-en. A jobboldali és középpártok egyöntetűen a kormány ellen foglaltak állást és ez Svédország szocialdemokrata kabinetjének bukását jelentette.

A svéd belpolitikára nézve jellemző a mostani krízis. A szocialdemokraták a második kamarában, amely a törvényhozási életre nézve

döntő sullyal bír, 105 képviselő fölött rendelkeznek. Majdnem ugyanolyan erős a jobboldali koalíció is, amely áll 64 konzervatívból és 24 parasztpártiból. Ebben a helyzetben a középpártok azok, amelyek döntő sullyal esnek latba. Ezek pedig állanak 5 szabadelvűből, 27 radikálisból. Van még 4 kommunista tagja is a második kamarának, akik rendszerint a szocialdemokraták ellen foglalnak állást.

Az új kabinetet a szabadelvűek táborából nevezte ki Haakon király. Eckmann, a Svéd Bank igazgatósági tagja, aki 1923 tavaszán már megbuktatta Branting szocialdemokrata kormányát, vállalta a miniszterelnökséget. A konzervatívok már most bejelentették, hogy támadni fogják, mert annak idején lehetővé tette a leszerelési javaslat keresztülvitelét. A szocialdemokraták Eckmannal szemben szintén oppozícióban vannak, mert több szociálpolitikai kérdésben cserbenhagyta őket és most hozzájárultak a szocialdemokrata kormány bukásához. Azt hiszik, hogy a polgári radikálisok résztvesznek a kormányban, sőt van lehetőség arra is, hogy a parasztpárt szintén fogja delegálni néhány tagját az új kormányba.

Számos emberáldozata van a pusztító viharnak

Temesvár és Bukarest között elzárták a vasúti vonalat

(Bucuresti-Bukarest, június 5. Az Uj Kelet tudósítójától) Az egész országban viharos eszések voltak. Számos vasúti vonalat emiatt lezárták. A focsani, buzeui, orsovai, ramniculcerati és bukovinai vonatok nagy késéssel és kerülővel érkeztek meg a fővárosba. Beszarábia felé Bukarestből egyetlen vonat sem indult tegnap óta. Prahovamegyében a víz elmosta a vetést és sok élőállatot elpusztított. Négy ember elpusztult. A Bukarest és Temesvár közötti vasútvonalat elzárták, mert az altalaj teljesen laza, annyira, hogy nem mernek rajta vonatokat indítani. Budapesti jelentés szerint Magyarországon tegnap óta állandó eszések vannak.

A nagyhatalmak megosztották Angliával a mosszuli petróleummezőkön

Törökország elfogadta az iraki egyezményt. Palesztina is fontos szerephez jut a nyersolaj értékesítésénél

(Cluj-Kolozsvár, június 5. Az Uj Kelet tudósítójától) Londoni jelentés szerint Chamberlain angol külügyminiszter az alsóház mai ülésén bejelentette, hogy a mosszuli kérdésben Törökországgal folytatott tárgyalások barátságos meg egyezésre vezettek. A milánói „Secolo” már a meg egyezés alapelveit is ismerteti, amelyek pontokba foglalva a következők:

1. Anglia 20 millió fontnyi kölcsönt nyújt Törökországnak áru és gépek angliai beszerzésére.

2. A mosszuli olajmezők termelésének 15 százalékát Anglia a törököknek adja el.

3. Törökország megállapodást létesít angol pénzközlőkkel a török kikötőkben építendő rak-tárakra.

4. Anglia kötelezi magát arra, hogy egy második kölcsönt is folyósít Törökországnak, amelyet kimondottan a kiszárai vasutak kiépítésére kell fordítani.

5. Anglia visszaadja Törökországnak a Szulemanije és Kerkuk körüli területeket Irákból.

6. Anglia garantálja Törökország területi státusquoját. Angorai jelentés alapján a „Corriere della Sera” a következő részleteket közli a mosszuli egyezmény gazdasági jelentőségéről:

Az iraki petróleummezők jelenleg a Turkish Oil Company tulajdonát képezik, amelyek kiaknázását 75 évre szóló koncesszióval biztosítja magának. A társaság kötelezte magát, hogy 24 kutat fur és valamennyit teljesen felszereli. A kitermelt petróleumot ériási csőhálózat segítségével fogják Palesztinán keresztül a Földközi tenger kikötőjéhez vezetni. Az iraki kormány négy shillinget kap minden kitermelt tonna petróleum után és a koncesszió lejártakor az egész terület teljes felszerelésével az ő birtokába megy át. A mosszuli részvényeket négy társaság kapta egyenlő részesedéssel: az American Oil, Standard Oil és Gulf Company Amerika részéről, Anglia részéről az Anglo Persian, továbbá egy holland társaság és egy

francia pénzcsoport. De érdekelve vannak ennél a mammutvállalatnál másodlagosan Németország és Törökország, akik az angolokkal kooperálnak, Olaszország pedig a Franciaországgal kötött szerződésben kapott részesedést a mosszuli petróleumban.

A mosszuli egyezményrel a Közelkelet egyik legnyilvánosabb konfliktusa nyert békés elintéztet. A nemzetközi ellentétek alapját, amelyek gyakran már már háborúval fenyegettek, a mosszuli nyersolajforrások koncessziói képezték, mert a kurd autonómia csak diplomáciai cselekedés volt a törökök és a vele titokban együttműködő hatalmak részéről. Emlékeztet, hogy a Mosszul kihasználását célzó első szerződést, az ugynevezett Chester-koncessziót, C. M. Chester amerikai admirális kötötte meg 1904-ben Abdul Hamid szultánnal. A Chester-koncesszió azonban sohasem élt jogaival, sőt eladta azokat 1911-ben egy német-angol szindikátusnak, a Turkish Petroleum Company-nak, melynek a munkáját a világháború félbeszakította. 1916-ban egy francia-angol egyezmény a franciáknak engedte át Mosszul és Kurdistán kiaknázását. Clemenceau azonban San-Remóban, az olajtermelés 25 százaléka fejében lemondott Franciaország jogairól. De a washingtoni State Department nem hagyta elveszni a Chester-csoport jogait, amely a lausannei konferencián 25 százalékos részesedéshez jutott Mosszulban. Chester és társai az Ottoman-American Company-nak 300.000.000 dollárt adták el jogukat. Az Anglo-Persian, amely egyébként több mint 30 százalékos érdekeltséggel rendelkezik a romániai Steaua-petroleumvállalatnál, 10 százalékos prémiumot kapott, mert lehetővé tette az amerikaiak részvételét. Törökország szintén kapott kisebb jogokat s így most a petróleumtársaságok, élükön a Royal Dutchel, az új egyezmény védőszárnyai alatt nemcsak a nekilátanak az mosszuli olajmezők kihasználásához.

Lengyelország új elnöke letette az esküt

Összeesküvés készült az új rendszert vezetői ellen. Ha a Bartel-kormány lemond, Pilsudszky lesz a miniszterelnök

(Varsó, június 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lengyelország minden részében teljesen helyreállott a nyugalom és általában úgy vélik, hogy Moscicki elnöksége feltétlenül javulást fog hozni Lengyelország pénzügyi és gazdasági viszonyaihoz.

Az új elnököt, aki az óvációk elől Lembergbe menekült beteg feleségéhez, pénteken iktatták be hivatalába és ugyanazon napon vette ki az esküt az államtanács kezéből. Nyomban ez aktus után a Bartel-kabinet beadta lemondását. Az elnök megbízta Bartelt a kabinet újalakításával, sőt ajánlatot tett a miniszterelnöki tisztség további megtartására. Bartel azonban ezt az ajánlatot visszautasította. Valószínű azonban, hogy bent marad a kormányban és pedig a vasutügyi minisztérium élén. Ebben az esetben miniszterelnökké Pilsudszky van kiszemelve, a külügyminiszeri tisztségére gróf Tarnowszky Ádám dr., az osztrák magyar monarchia idejéből is jól ismert diplomatát emlegetik.

Skrzynszky gróf minden valószínűség szerint Lengyelország londoni nagykövete lesz.

Az eskütétel előtt az a hír terjedt el Varsóban, hogy azt az utolsó pillanatban elhalasztották, mert a rendőrség egy összeesküvést fedezett föl, amelynek tagjai Moscicki elnököt és Pilsudszky marsallt az eskütétel alkalmával meg akarták ölni. Az elterjedt hír, ha ebben a formában nem is fedti a valóságot, nem lehet teljesen alaptalan, mert a rendőrség hivatalos jelentése szerint is, az eskütételi ceremóniára kijelölt tervek körül egy gyanús embert fogtak el, ahinél töltött revolvért találtak. Varsóban ez a híradás is igen nagy nyugtalanságot keltett, mert mindenki visszaemlékezik még a Pilsudszky-barát Narutowicz elnök meggyilkolására, akit szintén nacionalista ellenfelei tettek el láb alól.

Az új elnök egyénisége

Moscicki Ignác, az új elnök politikailag kiváló egyéniség. Mindzideig teljesen távol tartotta magát a napi politikától, csendes, szemlélődő életét élte a tudósok, örökké laboratóriumok problémáin gondolkodott, a legszorgalmasabb és legambiciózusabb természetű kutatók egyikének ismerték. A lengyel közéletben csodálkozással is beszéltek róla, hogy éppen ma, a fordulat és talán sorsdöntő időkben választják meg azt az embert, aki soha nem avatkozott bele a politikába, soha e téren sikerei nem voltak, sem babérai, sem vereségei. Sokan meg vannak róla győződve, hogy ezuttal az elnök eszköze lesz egy olyan aktív hatalomnak, amely most már véglegesen, de legalább is évtizedeken elhatározó politikát fog csinálni Lengyelországban.

A beavatóikkal ezzel szemben azt tudják, hogy Ignác Moscicki nem lesz arnyk-elnök. Nincsenek ugyan egyéni becsüvései — a világ legerényesebb emberének ismerik — azonban tudják felőle, hogy sokkal önérvényesebb, sem hogy egy szerep megszűrésére adja magát. Nemes jellem, tőle talpig férfi, az igazság bajnokja az a politikában új ember, aki ezen a helyen kétségtelenül meg fogja tudni mutatni, miként lehet majd érvényesíteni erejét a tulajdonságokat az államban. Bizonyos, hogy becsüvést fogja lenni a közéleti tisztaság megteremtésében és abban, hogy az igazságszolgáltatás, a közügyek, a közlekedés, az ipari és kereskedelmi élet, az igazságosság és becsületesség irányában fejlődjenek. Tudják róla, hogy jóllehet mint kémikus és elektrotechnikus legtöbb idejét munkában töltötte, mindazonáltal korának minden szellemi és szociális jelensége iránt meleg érdeklődést tanúsított. Különösen a nép kívánságai iránt tanúsított tiszta és nyílt érdeklődést akkor is, amikor kemény munkát folytatott a tudományért és egzisztenciájáért. Olyan világnézet és életfilozófia alakult ki benne, amely a haladás irányvonalaiban mozog.

Életpályája

Moscicki Rigában végezte a műegyetemet és minthogy ekkoriban Orosz-Lengyelországban minden nemzeti megmozdulást árgus-szemmel kísérték és minden nemzetien érző ifjút üldöztek, külföldre

kellott mennie, hogy ott egzisztenciát szerezzen magának. Előbb Londonba ment, ahol folytatta tanulmányait. Korán nősült és a családfenntartás gondjai szakadtak rá. Rengőteget kellett dolgoznia életfentartásáért, mindazonáltal volt annyi szívóssága és ereje, hogy tudományosan tovább képezze magát és olyan eredményeket tudott felmutatni, amelyek feléje tereltek a tudományos világ figyelmét. Így történt, hogy a svájci freiburgi egyetemen tanárkodó Wierus-Kowalszki, aki most Lengyelország követe Bécsben, kieszárolta Moscickynak az akkor úresedésben lévő fizikai aszisztensi állást. Ez 1897-ben volt. A két lengyel tudós 15 évig dolgozott együtt Svájc egyik egyetemén. Számos közös feladatokra vállalkoztak, amelyek gyakorlati alkalmazást leltek különböző iparokban. Kezdenek alapítottak egy, a fizikának az iparban való érvényesítése szempontjából fontos laboratóriumot, amelyet később kiépítettek rendes akadémiai intézeté. Az intézetet ezután hozzácsatolták az egyetemhez. Kondenzátorokat gyártottak a két tudós találmánya alapján, amelyet ma is sok eredménnyel használnak.

Nemzetközi egyezményt terveznek Genfben a pénzhamisítás ellen

Csehszlovákia és Franciaország akciója a Magyarország pénzügyi ellenőrzésének megszüntetéséről folyó népszövetségi tanácskozásokon

(Genf, június 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A népszövetségi tanács plenáris ülésére Chamberlain és Briand csak vasárnap vagy hétfőn érkeznek Genfbe. A tanácskozás megkezdése előtt ünnepélyesen föl fogják avatni a Népszövetségi patronálása alatt működő nemzetközi munkahivatal új palotáját. Megnyitó ünnepi beszédet Chamberlain angol külügyminiszer tart. A tanács ülése előreláthatólag négy-öt napnál többet nem vesz igénybe. Programon szerepel Magyarország és Ausztria szanálási kérdése és a bolgár menekültek áttelepítésének kérdésén kívül a népszövetségi tanács reorganizálására kiküldött bizottság jelentése és a nemzetközi közgazdasági konferencia előkészítő bizottságának és a lefegyverkezési konferencia előkészítő bizottságának jelentése is.

A legkomolyabb vitára Magyarország pénzügyi ellenőrzésének megszüntetési kérdése fog alkalmat adni. A Genfben lévő magyar megbízottak Bethlen miniszterelnök és Bud penzügyminiszer gyakori összejöveteleken tárgyalják ezt az ügyet a többi illetékes állam képviselőivel.

A kérdésben Párisban is élénk tárgyalások folynak báró Korányi magyar követ és Berthelot francia külügyminiszeri államtitkár között. Egyes jelentések szerint a francia külügyminisztérium genfi képviselőinek adott instrukciójában Magyarország pénzügyi ellenőrzésének megszüntetését teljesen elkövetni a frankhamisítási ügyben elfoglalandó álláspontjától.

Ezzel ellentétben Bethlen előterjesztésének megvitatásánál Csehszlovákia és Franciaország delegátusai mégis kijelentették, hogy bár költségvetési szempontból az ellenőrzés megszüntetése ellen kifogás nem emelhető, bizonyos okokból mégis a megszüntetés ellen foglalnak állást. Ezek az okok politikai színezetűek, amelyekkel Csehszlovákia és Franciaország megbízottai alighanem a plenáris ülés előtt akarnak kifejezteni. A francia és cseh megbízottak hír szerint a plenáris ülésen indítványozni fogják, hogy a pénzhamisítások ellen a Népszövetség égisze alatt nemzetközi egyezményt kössenek.

A Népszövetség pénzügyi bizottsága, amely az ellenőrzés megszüntetése kérdésében, politikai szempontok tekintetbevétele nélkül, tárgyi szakvéleményt ad, ma soron kívül megkezdte a kérdés tárgyalását. A Dubois francia megbízott elnöklése alatti tárgyaláson meghallgatták Smith népszövetségi főbiztos jelentését és

nak. 1912-ben Moscickyt a lengbergi politechnikum hívta meg tanáruul ugyanoda, ahol Bartell professzor is, a mostani miniszterelnök tanárkodik.

Apja forradalmár volt

Moscickynek már életpályája olyan természeti volt, amely össze tudta egyeztetni az ideális részt a gyakorlatival. Hazafias tradíciók szellemében nevelkedett — apja részt vett az 1863-as felkelésben — és Moscicki apai örökségül Lengyelország felszabadításának gondolatát kapta, olyan szellemi örökséget, amit mindig is hiven táplált magában. Jóllehet nem foglalkozott politikával, mégis úgy kell tekinteni az új elnököt, mint Lengyelország egyik megalkotóját. A reakció határozott ellensége, talpig európai kultúrember. Természetében egyszerű, szívélyes és minden meggyőződést respektáló. Mindazonáltal kritikai szellem és semmiféle dekoratív dogmára nem hajlamos. Mint mérnök és fizikus, mint a természettudományok embere, természetesen ellensége minden frázisnak. Ki van zárva tehát, hogy akár a jobboldali, akár a baloldali demagógia meg tudná őt környézni.

Azt mondják róla továbbá, hogy erős akaratu és céljában következetes. Általában mindazok, akik közel állnak hozzá, azt állítják, hogy szerencsésebb választás nem történhetett, mint az, amely Moscickyt emelte a lengyel állam első pozíciójába.

többőrai tanácskozás után meghívták a tárgyalásra Bethlen miniszterelnököt, aki Bud penzügyminiszer és Szabóky államtitkár kíséretében jelent meg.

Bethlen előadta Magyarország kérését az ellenőrzés megszüntetésére, amelynek további föntartása, miután az ország összes kötelezettségeinek eleget tett, nem indokolható. Majd hosszabb expozében számolt be Magyarország gazdasági helyzetéről és hozzátette, hogy Magyarország a bizottság legutóbbi ülésén megformulált kívánságainak is a legteljesebben eleget tett.

E után döntést kért a még fölhasználatlan népszövetségi kölcsönösségeket beruházásának kérdésében és köszönetet mondott a bizottságnak és Smith főbiztosnak a magyar gazdasági újjáépülés körül kifejtett alapos munkájukért.

Bethlen beszédét a bizottság figyelmesen hallgatta meg és a magyar bizottság eltávozását után tovább folytatta tárgyalásait. Technikai szempontokkal motivált döntését a bizottság valószínűleg vasárnap hozza meg. Végleges döntésre csak a jövő héten kerül sor.

Páris, június 5. Genfből jelenti a „Matin“ külpolitikai munkatársa: Politikai körökben úgy látják, hogy Franciaország komoly politikai okokból a magyar pénzügyi ellenőrzés megszüntetése ellen fog állást foglalni. A pénzügyi bizottság ülésén Franciaország delegátusa energikusan tiltakozott az ellen, hogy Magyarországgal szemben méltányosan járjon el a Népszövetség. Előadta, hogy a magyar kormány vasuti anyagok elrejtésével nagyarányú visszaéléseket követett el.

A magyar köztisztviselők — írja a „Matin“ — Bethlen parancsára több ezer vasuti kocit rejtettek el és nem bocsátották a jóvátételi bizottság rendelkezésére, hogy az a vasuti anyagot az utódállamok között szétossza. Ez az elrejtés 1925 márciusától tartott. Akkor a nagykövetség tanácsa vizsgálatot indított az ügyben, amely minden kétséget kizáróan megállapította, hogy a vasuti anyagot valóban elrejtették. A magyar kormány tehát kétszínű és rezsakaratu magatartást tanúsított. Bethlen ennek a visszaélésnek és a frankhamisításnak bélyegével jött Genfbe. Franciaországnak és szövetségeseinek semmi oka sincs arra, hogy egy ilyen kormányt konszolidáljanak. „Franciaországnak ebben az irányban hozott politikai elhatározásának következményei néhány napon belül mutatkozni fognak“, — fejezi be cikkét a „Matin“.

Az Uj Kelet az egyetemes napilapja Szerkesztők: Giszkaire Felelős szerkesztő Dr. Az Uj Kelet elnökeinek megjelölésével

Megkezdtek

sok tartózkodási A mai napon az országos inspektorátusánál megpolgárok tartózkodási kolozvári inspektorátus számú idegen szakmugyalni az általunk máján. A nagyiparosok r legálták a bizottságt szakmai tárgyalások szervezeti titkára vesztan. Értesülésünk szer alatt fog elkészülni m

Az Erdélyi és Bánsági Ujságírószervezet

pesti „Világ“ betilt Bánsági Kisebbségi U noki tanácsi ülésén a Az Erdélyi és Bánsági vezet, mely megdöbber fogadta azt a híradást, niszter a „Világ“ című talan időre betiltotta é hivásos ujságíró, val tisztviselőt és nyomdai Az Erdélyi és Bánsági vezet kikapcsolva a ké natkozást, szükségesnek felelni és nyomatko az eljárás élesen belet szabadság elvébe. Ezt észgőzve a budapesti, véregyesületek példájé kartárai együttérzéséről ksnélkülivé és kenyért alkalmazottait és munk domásvételre megküldi a Budapesti Ujságírók verszói Magyar Ujsá továbbá az Erdélyi és e határozat publikálásá

* Avivák, Barissz Kulturbizottság részé ideiglenesen Sir. Baro cimzendők.

— Az ügyészség és társai kihallgatása Az ügyészség tegnap este tescu és társainak kih alatt tartják és ma dor Alexiu Leonida közigaz gatták, akik azzal v együtt többmillió család tek építésénél, különöse sitésénél.

— Aki felháborog, aki elakarta té biróság. Izgalmas té egyik pozsonyi törvény. vül izgatott és szemmel Honcsik Fálöp gazda lesége azzal volt vadol gezni a férje urát és a tejska Andrásal akarta val egy Zsineg István tervet. Megmondta Mat aszonyt, akinek „nem akinek egy erős férfire hogy jó haszonra van gény egy kicsit elcsodá tudni, hogy hány éves tán megalkudtak egy és kétezer koronában. — Tudja már, hogy m asszony. — Hogyne — kor hát menjen be éjje Mi majd azt mondjuk, lalkozó legény nagyon sejtve, érdeklődött most hamar meg kellett tud gyelmü Honcsik ayyond mondott a gulyásról és tett a csendőrségen. meddig be is vallották

Weisz Adolf uriszabóságát áthelyezte **17. sz. alá**

Szövőgyárak

figyelmébe! Festünk bármilyen gyapju, műselyem és pamut fonalat, színtartóan, bármilyen színre.

„Kristály“

kelmefestő vegytisztító és gőzmosógár

Cluj. 500

Telefon

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
 Szerkesztők: Giszka János és dr. Marica Ernő
 Felelős szerkesztő: Dr. Marica Ernő
 Az Uj Kelet cikkének kiadására az Uj Kelet megjelölésével engedélyezték meg.

— Megkezdtek az idegen szakmunkások tartózkodási engedélyének revízióját. A mai napon az ország valamennyi munkaügyi inspektorátusánál megkezdődtek az idegen állampolgárok tartózkodási engedélyének a revíziója. A kolozsvári inspektorátusnál a tavalyinál nagyobb számú idegen szakmunkás kérvényét fogják tárgyalni az általunk már ismertetett feltételek alapján. A nagyiparosok részéről Peptea igazgatót delegálták a bizottságba, a munkások részéről a szakmai tárgyalások során mindig az illető szakma szervezeti titkára vesz részt a revíziós bizottságban. Értesülésünk szerint a bizottság 10—14 nap alatt fog elkészülni munkájával.

— Az Erdélyi és Bánági Népkisebbségi Ujságírószervezet tiltakozik a budapesti „Világ” betiltása ellen. Az Erdélyi és Bánági Kisebbségi Ujságírók Szervezete mai előnői tanácsi ülésén a következő határozatot hozta: Az Erdélyi és Bánági Népkisebbségi Ujságírószervezet, mely megdöbbenéssel és őszinte sajnálattal fogadta azt a híradást, hogy a magyar belügyminiszter a „Világ” című budapesti napilapot bizonytalan időre betiltotta és e ténnyel harmincnál több hivatásos újságíró, valamint számos kiadói hivatali tisztviselőt és nyomdai munkást tett kenyértelenné. Az Erdélyi és Bánági Népkisebbségi Ujságírószervezet kikapcsolva a kérdéskörből minden politikai vonatkozást, szükségesnek érzi a betiltás ellen szavát felemelni és nyomatékosan rámutatni arra, hogy ez az eljárás élesen baleszközik az egyetemes sajtószabadság elvébe. Ezt az álláspontját határozottan leszögezve a budapesti, wieni és slovenszkói testvéregyesületek példáját követve, a legmelegebb kartársi együttérzéséről biztosítja a „Világ” munkatársainak és munkáinak. Határozatát pedig tudomásvételre megküldi a „Világ” szerkesztőségének a Budapesti Ujságírók Egyesületének és a Slovenszkói Magyar Ujságírók Egyesületének. Felkéri továbbá az Erdélyi és Bánági kisebbségi lapokat, a határozat publikálására.

* **Avivák, Barisszlák!** A Hitachdüt és a Kulturbizottság részére szánt közlemények ideiglenesen Sr. Baron L. Pop 10 szám alá címzendők.

— Az ügyészség megkezdte Ghitescu és társai kihallgatását. Bucarestből jelentik: Az ügyészség tegnap este 11 óráig folytatta Ghitescu és társainak kihallgatását. Ghitescut őrizet alatt tartják és ma döntenek sorsa felől. Kivüle Alexiu Leonida közigazgatási tanácsost is kihallgatták, akit azzal vádolnak, hogy Ghitescuval együtt többmilliót csalást követett el iskolaépületek építésénél, különösen a predeali árvaház létesítésénél.

— Aki felháborodott azon, hogy feleségét, aki elakarta tenni láb alól, elítélték a bíróság. Izgalmas tárgyalás zajlott le tegnap egyik poszonyi törvényszéken. Egy kicsiny, rendkívül izgatott és szemelláthatóan degenerált emberke, Honcsik Fülöp gazda vitte a károsult szerepét. Felesége azzal volt vádolva, hogy meg akarta mérgezni a férje urát és amikor ez nem sikerült, Matejka Andrásal akarta eltétetni láb alól. Matejka-val egy Zeineg Istvánné nevű bába közölte a galád tervet. Megmondta Matejkának, hogy ismer egy asszonyt, akinek „nem életrevaló” ember a férje és akinek egy erős férfire volna szüksége, meg azt is, hogy jó haszonra van kilitás. Matejka életrevaló legény egy kicsit elcsodálkozott Csak azt akarta még tudni, hogy hány éves a szóbanforgó asszony. Az tán megalkudtak egy gulyásban, egy liter borban és kétezer koronában. Matejka-t Honcsikné fogadta. — Tudja már, hogy miről van szó? kérdezte az asszony. — Hogyne — vigyorgott Matejka. — Akkor hát menjen be éjjel az istállóba és csapja agyon. Mi majd azt mondjuk, hogy a ló volt... A vállalkozó legény nagyon elcsodálkozott és rosszat sejtve, érdeklődött most már a részletek felől. Csak hamar meg kellett tudnia, hogy a szegény, félkegyelmű Honcsik agyoncsapásáról van szó. Erre lemondott a gulyásról és minden egyébről, jelentést tett a csendőrségnek. Honcsikné és a bába félig meddig be is vallották bűnüket a törvény előtt.

Végefelé járt a tárgyalás, amikor berobant Honcsik és ordítva követelte, hogy azonnal meentsék fel a feleségét. — Hát mit gondolnak az urak, mit kezdenek nélküle? Ki fog rám fűzni, mosni, megmégyni? Mi az, még hogy én legyek csöndben? Igenis jogom van annyit beszélnem, amennyit akarok. H-za akarom vinni a feleségemet. A felháborodott mintaférjet sehogy sem lehetett leszerelni. A két asszony hat-hat hónapot kapott. Honcsik a folyosón á kokkal halmozta el a bírakat, a törvényt és ezt az egész szerencsétlen rendszert...

— **Eljegyzés.** Csuka Irén Turda, Barta Ferenc Cluj jegyesek. (Minden külön értesítés helyett)

— **Muzeumba kerül a német extrónörökös nászajándéka.** Berlinből jelentik: A volt német trónörökös pár nászajándékaul a német városok a háboru előtt hatalmas és nagy művészi pompával előállított ezüst szervizt szántak. A közbejött háboru miatt a hatalmas ötvösmunkát azonban nem lehetett elkészíteni. A trónörökös megházasodott és ha történetesen nem alakul meg a német köztársaság, már birtokában lett volna a közelmúltban elkészült pompás ajándéknak, így azonban a köztársaság tette rá a kezét. A kormány utasította a német városok kongresszusát, hogy döntsen az ezüst hováfordítása felől. A kongresszuson Berlin főpolgármestere javasolta, hogy ezeket a művészi szempontból is nagybecstű tárgyakat állítsák ki Berlin egyik muzeumában. A Düsseldorfban állésező városok kongresszusa ilyen értelemben határozott. Ezzel azonban még nem zárult le a nászajándék sorsa, mert Berlin városának jobboldali képviselői éles támadásra készülnek a német főpolgármester ellen és követelni fogják, hogy a drága szerviz mégis adják át a trónörökösnek és mindu jogáról lemondott volt trónörökösnek.

* **Orvosi hír.** Dr. Rosenberg Ernő fogorvos Str. Memorandului (Unió-u.) 26. Rendel 10—12 és 3—6-ig.

Rendkívüli alkalom!
olcsó vászoncipők
 Felhalmozott raktár miatt mélyen leszállítva
 1 pár női vászoncipő, volt 395 Lei most 349 Lei
 Fehér fűzős, c. sarok, volt 395 Lei most 280 Lei
a volt BATA cipőáruházban, Cluj
Főtér 9 szám

Három halottja van Hunyadban a megyei választásoknak

A legtöbb megyében a kormánylista győzött

(Cluj-Kolozsvár, június 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A megyei választások során váratlanul heves incidensek robbantak ki országzerte. Ugy látszik, hogy a parlamenti választások alatt felgyűlemlett szenvedélyek éppen a megyei választások alkalmával találtak levezető csatornára. Különösen néhány erdélyi megyétől jelentenek súlyos választási harcokat, amelyek a szó szoros értelmében harcok voltak, halottakkal és súlyos sebesültekkel. Dévai jelentés szerint — amelyet a hír megerősítéséig a legnagyobb fentartással közlünk, — a hunyadmegyei Rusi községben egy petrozsényi kapitány az egyesült ellenzékét éljenző nacionalista érzelmű választótömeg közé hajtatott autójával, amelyet a tömeg felháborodásában felborított. A kapitány erre tüzet vezényelt a tömegbe, aminek 3 halott, 5 súlyos és több könnyebben sebesült áldozata lett.

Ezt a hírt megerősíti a kolozsvári „Patria” ma délután megjelent száma is, amely hasábos tudósításban számol be az erdélyi, de különösen a kolozs megyei választási visszaélésekről. A „Patria” szerint Kolozs megyében a választóknak csak egy töredékét engedték az urnákhoz, azokat, akikről közöndomásu volt, hogy a kormányra fognak szavazni. Így Kide községben 2800 választó közül mindössze 484 tudott leszvazni. Ugyancsak a „Patria” jelentése szerint Biharmegyében 40.000 választót akadályoztak meg szavazati jogának gyakorlásában.

Kolozs megyében a választási terror ellenére is a nemzetipárti lista győzött 986 szótöbbséggel.

MACK-féle KAISER-BORAX
 gyöngéd virághoz hasonló hamvas bőrt teremt

* **Bikszád gyógyfürdő** nyitva június 1-től Ivó-kura, meleg ásványvíz- és szénsavas fürdők hidegvíz gyógyintézet és inhalatórium. Elsőrangú orvosi szaktekintélyek által javallva van a légzőszervek, gyomor- és bélhurutos megbetegedései ellen, nemkülönben hólyag, vese és epebajoknál, valamint sárgaság kerakgyomorfekély eseteiben. Szobák július hóra még előjegyezhetők. Állandó fürdőorvos. Mérsékelt áru lanya diétás betegeknek is. Bármily felvilágosítással készséggel nyújt a fürdőigazgatóság. Baia Bicsaad (Bikszád-fürdő). (Szatmár megye.)

— **Hevesi Piroska „Modern Estélye”** június 14 én, hétfőn este 9 óratör tartja meg Hevesi Piroska az unitárius kollégium dísztermében ezidei hangversenyciklusának utolsó estélyét „Modern Est” keretében. Legutóbb Budapesten — régi sikereinek színhelyén, a Zeneakadémia nagytermében — hangversenyzett a sajtó és közönség felkes és osztatlan elismerése mellett s így annál nagyobb érdeklődéssel nézünk Hevesi Piroska 17 iki estélye elé, amelyen a kiváló művésznő Bartók—Kodály—Dohnányi művein kívül, a francia Rensé Baton, a német Edward Möriz és az orosz Monsovrgeky legujabb alkotásait fogja városunk zeneértő és kedvelő közönsége az ő hivatott, megszertű előadásában élvezhetni. A zenei esemény-számba menő hangverseny jegyeit Lepage árusítja.

Sighetul-Marmatiel-Máramarosszigeten: Fried Miksa, Zsidó Nemzeti Szövetéség.

Az esti órákig egyébként a következő választás eredmények isme. etések:

A kormánypárt listáját választották meg egyhangulag a következő megyékben:

Buzeu, Caliacra, Krassó, Cateata Alba, Csik, Durostor, Falciu, Máramaros, Mehedinti, Muscal, Naszód, Neamt, Udvarhely, Ramnicul-Sarat, Roman, Ramantii, Szilagy, Dzorény, Soroca, Tecuci, Tigghina, Háromszék és Vaslui.

Abszolút többséget kapott a kormánylista: Ilfov, Balti, Lapusa, Prahova és Tatova megyékben.

Relatív többséget kapott a kormány: Arghes, Dorohoiu, Gorj, Jalomita és Valcea megyékben, ahol a liberálisok kapják a megyei tanács'agságok ötödét. Relatív többséget ért el a kormány Arad, Braila és Dolj megyékben, ahol az egyesült ellenzéké a mandátumok ötödrésze. Jasiban szintén a kormányé a relatív többség, a mandátumok 20 százalékát pedig a cuzisták kapják.

Nemzeti párti lista jutott többségre.

Hunyad (10.000 szavazattöbbség), Szeben (12 ezer szavazattöbbség), Szamos (6000 szótöbbség), és Albófehér (6000 szótöbbség). **Braila:** kormány-párt 13 078, ellenzék 5003. **Covorluiban** pót-választás lesz. **Dorohoiu:** kormány 17.619, liberális 8686. **Teleorman:** kormány 28.776, liberális 6321. **Temes megye:** kormány 52.325, nemzeti párt 21.655, liberális 2777. Temesvár 30 tanácsosa közül 24 néppárti, 6 pedig nemzeti párti lesz.

Ideális hashajtó és soványító szer
Purgen
(Purgo) Bayer
Kapható minden gyógyszerüzletben

Hess
mérlege minőségi munka

Hess Victor, Sibiu
első romániai mérleggyár.

Gyönyörű művészi
fényképeket
készít kertben és hangulatos műtermében

Bátyi Lajos, Monostor-ut 7.
Prefektúra mellett

S. O. S.
Nemzetközi Embervédelmi Kiállítás
Budapest,
1926 május 26—aug. 3 ig.

A drezdai Hygiene-Museum „Der Mensch“ világhírű anyagának a budapesti rendőrség künügyi muzeuma érdekes gyűjteményének részvételével és az egészségügy óriási méretű tudományának a közönség előtt csak hibából ismert gyűjteményeivel. — A kiállítás területén nagyszerű vendéglő, kávéház, szórakozópark, táncpavillon reggeltől késő éjszakáig áll a közönség rendelkezésére.

Félfáru utazás
Budapestre, a viszályautazásnál bármely határellomásig lehet félfegygyel utazni.
Magyar vízum 50 L.
(1 aranykorona)
Olcsó lakás és ellátás előkelő szállodákban.

A kedvezményre és a kiállítás megtekintésére jogosító igazolványok a kiállítás romániai főmegbizottjánál a Hivatalos Menetjegyirodában, Oradea — Kolozsváron kizárólag a Főter 1. szám alatti menetjegyirodában, — és a minden romániai városban levő képviseletnél. — Kiállítási igazolványok Szébenben a Hermes Reklám és Hirdetési vállalatnál is kaphatók.

KÖZGAZDASÁG

A kormány 2-50-es árfolyamon akarja stabilizálni a lejt

Az összes külföldi tőzsdéken visszaesett a lej

(Bucuresti Bukarest, június 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány gazdasági delegációjának mai ülésén résztvesznek a nagyobb pénzintézetek és iparvállalatok képviselői is. Az értekezleten elősorban az új termék finanszírozása és a lej stabilizálása képezik megbeszélés tárgyát. Az „Argus” értesülése szerint a kormány a Banca Nationala vezetőivel egyetértésben a lejt 2-50 zürichi paritással akarja stabilizálni, mert nagyobb emelkedést, a gabonakivitelre való tekintettel, el akar kerülni.

Ezzel a kormánytervvel szemben a helyzet az, hogy a lej javuló tendenciájában — ha átmenetileg is — erős visszaesés mutatkozik. Először öt, ma pedig 10 ponttal csökkent a lej értéke Zürichben, ahol a tegnapi 220-as jegyzéssel szemben ma csak 210 szantimon értékelték a román valutát. Ugyanílyan, sőt egyes külföldi tőzsdéken ennél is nagyobb mértékben esett vissza a lej. Belföldön három nap óta erős kereslet indult külföldi fizetőeszközök iránt és Bukarest, ahol legnagyobb a kereslet, emelkedő árfolyamokat diktál. Pénzügyi körök mindazonáltal nyugodtan itélik meg a helyzetet és a lej emelkedésére számítanak, miután a kormány eddigi külkereskedelmi politikája alkalmasnak látszik arra, hogy egyrészt a kivittelt fokozza, másrészt pedig, hogy a külföld bizalmát meggyerje.

Tiltakozó nagygyűlést tartanak ma a kisiparosok

A kolozsvári ipartestület a kontárok és a kiméltelen adóbehajtások ellen

(Cluj-Kolozsvár, június 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma, vasárnap délelőtti 10 órára a kolozsvári ipartestület nagygyűlést hívott egybe, melyet a kereskedelmi és iparkamara tanácstermében fogtak megtartani. A nagygyűlés tárgysorozatában több igen fontos kérdés szerepel és így a gyűlés inált általános érdeklődés nyilvánul meg a kisiparosság körében, annál is inkább, mert a hatóságokon kívül a városi tanács és a megyei prefektus is bejelentették a gyűlésen való részvételüket.

A tárgysorozatban első pontként az adóhivetések és behajtások kérdése szerepel. Ezzel kapcsolatban a kisiparosok azt sérelmezik, hogy sem az adóhivető, sem pedig a felelősségi bizottságokban egyáltalában nincsenek képviselve és így az adóhivetéseket olyan emberek végzik, akik a kisiparosság vagyoni helyzetét nem költöve, sem egyénenként nem ismerik. Ebben a kérdésben tehát a nagygyűlés határozati javaslatot fog elfogadni, amelyben felkérlik a városi tanácsot és Kolozsmegye prefektusát, hogy támogassák a kisiparosság ez irányú törekvéseit és hassanak oda, hogy mindezen esetekben, amikor kisiparos adóüggyét tárgyalják, úgy az adóhivetéseknél, mint a felelősségi tárgyalásoknál kisipari delegált is résztvegyen.

Az adóbehajtásokkal kapcsolatban a kisiparosok főleg azt sérelmezik, hogy a legtöbb esetben adóhátalék fejében a műhelyek szer számsít vizsik el a pénzügyi hatóságok emberei és így a kisiparosokat kenyérkereső eszközökkel fosszák meg, amivel egyenesen lehetetlennek teszik az adóhátalékok kifizetését.

A nagygyűlésen a fentiekben kívül a kontárkérdés fog megvitatni alá kerülni. Az ipartestület ugyanis csak nemrégiben terjedelmes beadványban fordult az iparhatóságokhoz, valamint a városi tanácshoz, amelyben védelmet kért az iparigazolvány nélkül dolgozó kontárok ellen. Ebben kifejtették, hogy a legtöbb szakma tulajdonosai az egyénektől, akik iparigazolvány nélkül foglalkozást üznek és így nemcsak az adózás alól vonják ki magukat, hanem ezen felül a képviselt iparosoknak is nagyhárt okoznak. Különösen az építőszakmában suyoak ezek a rérelemek, mert itt mindenféle vállalkozók és ugynevezett „fedező mesterek” vállaltak munkákat, amelyeket sztan nem képe-

sített munkásokkal végeztek el. Tudvalevő pedig, hogy ezek a vállalkozók, ha valamilyen munkát elvállalnak, csak mint közvetítő szerepelhetnek s a munka elvégzését kötelezzék az ipartörvény alapján képzett iparosokak al-bőrlétebe kúadni.

Mindezek a sérelmek arra késztetik a kisiparosokat, hogy a holnapi nagygyűlésen állást foglaljanak és a hatóságoknál eljárnak aziránt, hogy kellő védelmet kapjanak.

¶ Husz százalékkal esett Németországban a cserkéreg ára. Berliából jelentik: Németországban most kezdődött meg a cserkéreggyűjtés ideje. A nyilvános eladásoknál a termelőket az a megletetés érte, hogy az áru iránti érdeklődés jelentékenyen csökkent a múlt évi kereslettel szemben. Emiatt természetesen a régi árak nem voltak többé fentarthatók. A cserkéreg olcsóbbodása a tavalyi árához viszonyítva 20 százalékos tesz ki.

¶ A magas vámtarifák miatt csempészáruval árasztják el az országot. Bukarestből jelentik: Az importőrök egy küldöttsége ma megjelent a pénzügyminisztériumban és memorandumban kérte a pénzügyminisztertől, hogy fogantatosítson szigorú intézkedéseket az utóbbi időben egyre jobban szaporodó csempészbárdák ellen. Kimutatják a kereskedők, hogy a csempészetet üzők különösen az új behozatali vámtarifa nyilvánosságraajutása óta a különböző határellomásokon hatalmas mennyiségben juttatnak az országba külföldi árut, miáltal egyrészt az államot, de főleg a legális uton importáló kereskedőket érik súlyos veszteségek. A kereskedők memorandumukban azt javasolják, hogy minden, a vámon keresztülhozott árut ellenőrző ólommal lássanak el. Az eladásra kerülő áruk ellenőrzése így könnyen keresztályható volna. Értesülésünk szerint a kormány törvénytervezet kidolgozásán fáradozik, amely széleskörű intézkedéseket léptet életbe a csempészet megakadályozására.

¶ Hogyan fogják elvámolni a vámnál vesztelő árukat. Bukarestből jelentik: Tudvalevő, hogy igen sok importőr, aki az utóbbi időben nagymennyiségű árut hozott be az országba, nem váltotta ki a vámtól, mert be akarta várni a tarinak revizióját. Ezek az importőrök kérest intéztek a pénzügyminiszterhez, hogy szállítsák le az importált áruk fekbérét és a ki nem váltott áruk után fizetendő bírságot engedje el. A pénzügyminiszter ebben az ügyben a következő határozatot hozta: A ki nem váltott áruk bírságáról a vámtörvény intézkedik. A miniszter nem engedheti el teljesen, cen-

Legújabb nyári divat érfi-szőrvetek tennis, lüster és vászonáruk nagy választékban beérkeztek

Schwartz Jenő

utóda Cluj, Strada Regina Maria No 14.

Hétfő,
pán harm
raktározás
történik, h
hogy a ke
fekozatosar
rium esam
tulajdonké
ter elvben
díjleszállítá
m g, hogy
s vámdíjak
tésén is. —
san hangzó
a miniszter
jogos kérés

A lej
13 00, Sz
gaban —
Kolozs
életük üzlet
földi tőzsdé
a beérkeze
ben 10, B
nak be. Az
Pécs 34
pest —, —
48 00, New
1198, Milán
Zürich.
207-50, New
1597-00, M
pest 72-30,
210 00, Var
Bukar
58 20, Lond
9 40, Zürich
Brüsszel —
Bukares
márka 58-00,
sterling 1190
47-00, olasz
4-50, dollár
schilling 34-4
7-20, belga fr

Benz
val, B. sch
sen reparál
áron elad
jelige alatt
Erde No 1

Preci
fog
készítése
hez garat
Sza
C uj, Str.

Podol

KOI
H

F
A
T
fe

Áruaktár
Safe dep
Mind

pán harmadrészére szállíthatja le. Ami az áruk le-
raktározását illeti, minthogy a leraktározás azért
történik, hogy az árut hosszabb ideig megőrizzék és
hogy a kereskedelmi szükségleteknek megfelelően
fokozatosan vették ki és vámozzák el, a miniszter-
ium semmi csökkentést sem eszközölhet. Ami a
tulajdonképeni raktáridő leszállítását illeti, a minisz-
ter elvben azon az állásponton van, hogy semmi
díjleszállításnak nincs helye, mert nem engedhető
meg, hogy az importőrök két helyen is keressenek,
s vámdíjak leszállításán és a raktáridő csökkenté-
sén is. — Kereskedelmi körökben e kaagorikus-
san hangzó kijelentések ellenére is azt hiszik, hogy
a miniszter revízió alá fogja venni a kereskedők
jogos kérésit.

TŐZSDE

Június 5 én

A lej Zárásban 210 00—210 00, Páriában
13 00, Budapestban —, Bécsben —, Prá-
gában —.

Nevelésár. Emelkedő árfolyamok mellett
elénk úziet fejlődött ki a devizapiacra. A kül-
földi tőzsdék egyrésztének jelentése hiányzik,
a beérkezett árfolyamok azonban, így Zürich-
ben 10, Berlinben 8 pontos lejárásról számol-
nak be. Az árfolyamok a következők:

Pécs 84-80—85-20, Prága 7-30—7-40 Buda-
pest —, Páris 7-50—7-90, Zürich 47-80—
48-00, Newyork 244-00—247-00, London 1193—
1198, Milánó 9-30—9-40.

Zürich. Zárlat: Berlin 122-90, Amsterdam
207-50, Newyork 516-75, London 2513-20, Páris
1597-00, Milánó 1955-00, Prága 1529-50, Buda-
pest 72-30, Belgrád 911-50, Bukarest 210 00—
210 00, Varsó 44-50, Bécs 72-95.

Bukarest. Devizák: Páris 7-70, Berlin
58-20, London 1193-00, Newyork 244-00, Milánó
9-40, Zürich 47-40, Bécs 84-60, Prága 7-24,
Brüsszel —, Budapest 34-50.

Bukarest. Valuták: Napoleon 900, német
marika 58-00, leva 1-75, török lira 128, font
sterling 1190, francia frank 7-70, svájci frank
47-00, olasz lira 9-40, drachma 2-95, dinár
4-50, dollár 244, leungyel forint —, osztrák
schilling 34-40, magyar korona 34-40, cseh korona
7-20, belga frank —, holland forint —.

Benz személyes autó legjobb típus 14/30
HP, nyári és téli karoszeriá-
val, Bosch-féle elektromos világítással, telje-
sen reparálva és lakkozva, rendkívül olcsó
áron **eladó.** Megkérések „Ritka alkalom”
jellege alatt Kappel hirdető iroda, Sibiu, pl.
Erde No 1. küldendők. 1212

Preciziós fogaskerékek
készítése autókhoz és egyéb gépek-
hez garancia és **olcsó ár** mellett.
Szabó János
Cluj, Str. Jasi or (Nagyszamos) No 2.

Podol lábápoló legjobb

**KOLOZSVÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS
HITELBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**
CLUJ, PIATA UNIRII No. 7.
Szaját tőkél: 48.000.000 lej.
Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhely.
Affiliált intézetei: Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Rt.
Torda, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhely, Alsó-
fehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed.
**Áruktárai a vasút mellett. Betéteket elfogad, váltókat leszámitol, bel- és
Safe deposit. Safe deposit.
Mindenféle bankszerű ügyletet előnyösen végez.**

Select-mozgó
Ma utolára mutatja be a rendkívüli slágert
GHILOTINA
vagy
Ártatlanul elítélve
A főszerepben a csodaszép művésznő: Marcella
Albany
Holnaptól kezdve
A TESTŐR
Molnár Ferenc ismét színműve után, a fősze-
repekben Maria Korda és Alfréd Abel

Urania-mozgó
Mától kezdve a híres
Patt és Patachon
a legújabb filmjeikben:
A molnárné leánya
Monopol Film Centrala

Apollo-mozgó
Sötétség hatalma
Leo Tolstoj híres regénye után, 10 felvonásban,
Monopol T. ansfilm

Hölgyek és masamódok!
Mindenki előtt elismert, legelőcsőbb bevéssérlési
forrás Romániában
K. Szabó Rózsika kalapgyára
ahol a legmodernebb és izléses szalmakalapok
készülnek. Eredeti bécsi mofellekből újabb szál-
litmány érkezett. Szalmaformások 24 óra alatt
végeztetnek. További szíves pártfogásukat kéri
tisztfelettel
K. SZABÓ RÓZSIKA
Cluj, Str. Reg. Ferdinand 14.
Brassó, Kapu-utca 40. Gyár: Kapu-utca 6. sz.

Kérjen ajánlatot
FLEGLER
műipari festőállattól, Cluj, Str. I. Rațiu (volt
Kötő-aj). Készít a leg egyszerűbbtől a legdizsesebb
festő munkákat.
Gimfestő, szobafestő, zománccfényező, mázó és
épitőfestési munkákat. Fertőtlenítő és és főreg-
ítés jóállás mellett. Vidéki megrendelést vállal.

Hirdessen az Uj Keletben

SZINHAZ MŰVÉSZET

A vilnaiak Nagyváradon

A nagyváradi Atlantic nyári mozgóban tegnap
kezdte meg vendégszereplését a vilnai színtársulat.
An-ski „Tag und Nacht” című darabjával mutat-
kozott be a kiváló együttes zsufozásig megtelt szin-
ház előtt. A tragikus sorsu írónak ez a világsiker
aratott színdarabja Nagyváradon sem tévesztette el
hatását, ami tekintve a társulat tökéletes felszere-
lését és rátermettségét, másképp el sem képzelhető.
A bécsi és londoni lapok kritikái mind a legna-
gyobb elragadtatás hangján nyilatkoztak a darab-
ról és az előadásról. Különösen a londoniak isme-
rik el egyhanguan, hogy tragédiában tökéletesebbet
és realisabbat nyujtani, mint a vilnaiak teljesít-
ménye, alig lehet. A tragédia cselekménye oly
gyorsmonetű és megrázó, hogy a közönség lélekzet-
fojtva mintegy lenyűgözve ül még a függöny le-
gördülte után is. Csak amikor némileg megszaba-
dult a tragikus események lidérsnyomásától, ez-
mélt rá arra, hogy tökéletesen megértett egy darab-
ot, amelyet ugyszólván idegen nyelven játszottak
le előtte.

Vasárnap délután félnégy órakor Paercz Hirsch-
bein „Zöld mező” című háromfelvonásos idillje megy.
Zina, Dawid Noé földbirtokos leánya szerelmes lesz
öccsének tanítójába, Lévi Izsákba. Zina mindent
elkövet, hogy a szeretett férfi figyelmét magára
vonja. Zina barátjának Sterének szülei viszont
arra törekszenek, hogy a tanítót az ő leányuk rő-
szére nyerjék meg. Stre nem is sejtí szüleinek
tervét és szerelmes Hirsch Barbe, Zina bátyjába.
A szülők mindkét részről sejtve a valót, nincsenek
megelégedve a dolgok menetével. Végül mégis
csak teljesíteniök kell gyermekeik akarát és így
Zina Lévi Izsák Store pedig Hersch Bar meny-
asszonya lesz.

Vasárnap este a „Szomorúságának énekese” há-
romfelvonásos tragikomédia megy Ossip Dimowtól.
Ezt a darabot Bukarestben több mint százszor ad-
ták elő a vilnaiak. A darab tartalma az, hogy a
vagyonos Luria asszony örökbe fogadta Sájnet, egy
árványt. Ez szereti Simoncsikot, Luria asszony
fiát. Sájne csakhamar rájő arra, hogy Simoncsik
nél szándékozik venni egy gazdag kievi gyáros
leányát. Jaske Perlsohn már régebbi idő óta szereti
Sájnet, aki azonban érzelmeit nem viszonozza. Jaske
a célja eléréséhez vezető egyetlen utat a megvagyo-
nosodásban reméli. Vágya teljesedik egy főnyere-
mény alakjában. Jaske boldogan gész vagyontát Sáj-
nenak adja, aki most gazdaggá lévén, a Simoncsik-
kal való házasságra törekszik. Mikor Jaske a Sáj-
neval való házasságot sürgeti, az elutasítja. A csa-
lódott Jaske egyetlen vagyona és vigasza a hege-
dője marad. Végre is Jaske megőrült és fájdalmát
hegedője panaszos dalaiban sítja el.

Hétlőn a diákszerelme, Andréjev Leonid négy-
felvonásos drámáját adják. A darab Moszkvában
játszódik le és témája egy megrendő szerelmi
történet.

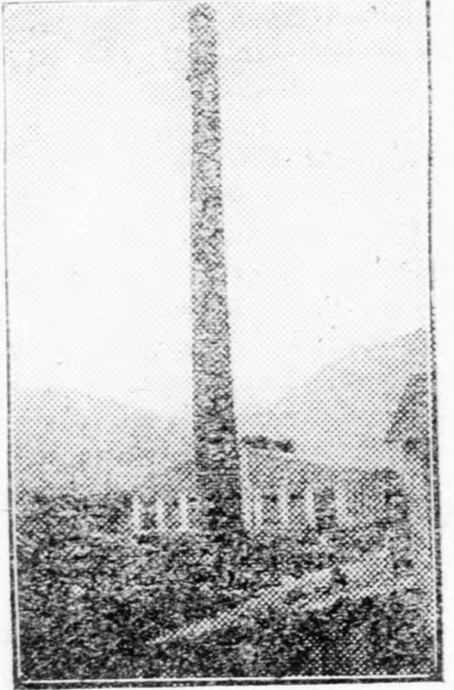
A filharmonikusok negyedik hangver-
senye. Nagyszámu előkelő közönség jelenléte-
ben zajlott le tegnap este a m. zenekonzerva-
torium negyedik filharmonikus hangversenye a
református teológia disztermében. Beehoven
Es-Dar koncertje nyitotta meg a hangversenyt,
amelyben Bálint Aliz, a budapesti fiatal mu-
zikus generáció egyik legmarkánsabb egyéni-
sége ragyogtatta precíz technikájú, nemes zong-
orajátékát. A nagy zenei művet a zenekar
egymásbaolvadó, zines ütemű játéka keretezte,
melybe lágy szolozsmaaként kapcsolódott bele
Bálint Aliz érzéssel áthatott játéka. Az előkelő
közönség ünnepi áhitattal hallgatta a tökéletes
interpretáció nyomán életrekel zenei alkotást,
melynek befejeztével hatalmas tapsorkánnal fe-
jezte ki háláját. A művészú Beehoven Török-
indulójával köszöntö meg az ünneplést. A mű-
sor második számából, Mendelsohn Ruy Blas
nyitányából, újból meggyőződhattunk a kitűnő
filharmonikusok művészi összjátékáról, Rezik
karnaggyal az élen. Bálint Aliz a műsor utolsó
számaként Weiner Leónak nagy zongorakon-
certjét adta elő nagy felkészültséggel és mély
átérzéssel, újólág viharos tetszést aratva.

MAGYAR SZINHAZ
A színházi iroda közleményei
Maricza grófnő. A teljes heti műsort a Maricza
grófnő előadásai foglalják le. Kálman Imre győ-
györű muzikájú operatijének bemutatójára készül

a színház operettegyüttese, Izsó rendezése mellett. Minden ideai operettlélert felülmul melodiabőségével, ezer ötletével és az operett-trükköknek egész halmazával. Szerda este lesz a bemutatója ennek a gyönyörű muzsikájú operettnek és a szezon befejezéséig valószínűleg más nem is kerülhet színpadra a Maricza grófnő kilátásos sikere miatt.

Magyar Színház heti műsora

- Vasárnap d. u. fél 3 kor: Varázskeringő (Leszállított helyárok. Pintér Bóka és László Andor fellépésével. Sorozat 421)
- Vasárnap d. u. 6-kor: Kabaréelőadás Mimi Sharp és Charlie új táncszámaival Katalin, (Fodor Lászlónak legújabb vigjátéka. Ujdonság, először). Százszáz (Ujdonság, először. Rendes helyárok. Sorozat 422)
- Vasárnap este háromnegyed 9-kor: Csókos asszony (Lengyel Irénnel, Neményi, László, Ihászsal. Bérletszűnet. Sorozat 423)
- Hétfő: Csókos asszony (Bérletszűnet. Sorozat 424)
- Kedd: Orlov (Lengyel Irén bucsufellépése. Bérletszűnet. Sorozat 425)
- Szerda: Maricza grófnő (Ujdonság, először. Karácsonyi Hívek, László és Ihászsal. Premier-hérlot 64 sz. Rendes helyárok. Sorozat 426)
- Csütörtök: Maricza grófnő (Napi bérlet 135 sz. A. Sorozat 427)
- Péntek: Maricza grófnő (Napi bérlet 136 sz. B. Sorozat 428)
- Szombat: Maricza grófnő (Bérletszűnet. Sorozat szám 429)
- Vasárnap d. u. 4-kor: Maricza grófnő (Rendes helyárok. Sorozat 430)
- Vasárnap fél 9-kor: Maricza grófnő (Bérletszűnetben. Sorozat 431)
- Hétfő: Maricza grófnő (7-edszer. Bérletszűnet. Sorozat 432)

Eggenberger építési vállalat, Brasov Weisz Mihály-u. No 15.
Telefon 7-37

Cytrónmű építés, gőzkazán befalazás, gépek a pozíció, mindenféle betonmunkák kivétel, kőmunkák, gárcsatornák részére, sajt szerkezetű szobák, fűtővezeték építé-e. Mégas építés

T. C. Tisztelettel értesitem, hogy „Dioszentmártoni vizimalom lisztlerakata“ cég alatt az Albina ő ületével szemben, **Dioszentmártonban** **Lisztüzletet nyitottam,** ahol saját őrlést, valamint bérleti lisztet árúsítok. Kiváló minőséggel **Farkas Andor**, malomtulajdonos

LUX-sör
ismét kapható.
Tordai Sörgyár Rt.

APRÓHIRDETÉSEK
Egyesület) közénél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 3 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 20% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőnek 150 lej

WEINSTEIN & FRIEDMANN
Verlags-Buchhandlung in **GLUJ**
"חומשים של נערים"
חומש, רש"י, תרגום פיר
יעד וחכמק סעפערמא געבוירען
וויא איינע געוואונלעכע שוהלדעשע מיט
שטארקע גראדעסע דיינע בוכשטאבן געדווקט
דעמאל-פרייז נור 5 לע פער שטיק
ווי דער-פערקויפער ווערדען געווכט!

Elveszett szombatban este a magyar színház felső erkély jobb oldalán K. P. jelezést ezüst tárcá. Szíves megtalálók kérik leadni magas jutalom ellenében az Új Kelet kiadóhivatalába.

Eladó nagyon szép, hely tollu, egy nagy fali tükör, 4 drb. szék és egy női varrógép, Cal. Victoriei 39. házesternél.

Fűszer és csomagezüzt, italmérséssel és dohányszűrésével 3 szoba konyhás lakással, házsal együtt eladó, Hunyadi-tér 19. 1208

Kifutófiút
felvesz a „Fraternitas“-nyomda, Str. Baron L Pop 10.

Nyomdászok.
Azonnal e adó: 1 drb. 12es Sigi gyors-sajtó motorral, 1 db. Anger téglanyomó 400 kg. jó betű, 50 kg. rézanyag. Révész Ernő könyvkereskedése, Tg. Mures

Utazók
figyelmébe! Ha Hategre utazik, keresse fel az újonnan átalakított „Central“ szállodát, va amint az „Central“ éttermet Szolid bizogelás, jutányos árak.
Jól bevezetett, központban fekvő speciális tüzlethez **3-500.000 L.** tőkével rendelkező agilis **társ** keresetlik.
Ajánlatokat „Szombaton zárva“ jellegre a kiadóhivatalba kérek

Két fiatalember különbjárati szobában lakást és jó kóser kosztot kaphat. Egyetem-u. 5, ajtó 8.
BUNWALD
Etel, Str. Vlahutjevelli Solyal-u.) 3. Telefon 147

Kitűnő bivaly- és tehentej a nyár folyamán is garantáltan friss reggeli fejés, Rudolf-ut 30.
Sü gösen eladó ház. Üzlethelyiségből és egy szoba konyhából, azonkívül három szoba konyha és pihető álló ház eladó. Ára 270000 lej. Str. Vodului (Vajda-u.) 8, a Román Nemzeti Színház közelében. 1155

Üvegesiszolás!

Butor- és fsi tükörök 2-8 mm. vastagságban, minden méretben és kivitelben, u. m. sarkos, ovál és barok. Finn-tükör 2 mm. vastag, eredeti táblákban és bívégva. Autóüveg. **Tükörjavítás** Üveg rézbe foglalása művészi kivitelben. Tükör és tükörüveg-raktár. — Hajlított üveg.

„VENUS“ üvegesiszoló és tükörgyár, Friedrich & Co. köskereseti társaság, Schneidergasse No 4. Sibiu.
Kuláns kiszolgálás. Előnyös szállítás.

Hölgyeim! Vételkötelezettség nélkül nézzék meg
IDEAL
nőikalap tüzlet ujdonságait. Selyem, szalag és szalmakalapok még soha nem létezett olcsó árért. Átalakításokat és formálásokat 48 óra alatt készítünk gyári árban.
Olaj, Galea Regie Ferdinand 8.

Olesó cipőárusítás!
Raktáron levő cipőinket tüzletátalakítás miatt, minden elfogadható árban elárúsítjuk. Mindenkinek saját érdeke ezen kedvező alkalmat kihasználni.
FRAȚII GONDA magazin de ghete, Galea Reg. Ferdinand 25. - Főpostával szemben.

Keresztiség
Kivétel és ny
Kolozsvár,
Pop (Brasov)
Telefon:
Ezerk. és kiadó
977, 228 és 1
No. 4. Sz. — 7

1926 június 8 K

Az a munka, érdekeben oly nagy amely az aránylag nére az egész vilá nyeket mutat fel, is egyes csoportok gás köré csoportos zsidóság, minden z

A zsidó nép a osztályokból és k áll, mint minden csak annyi, hogy különböző adottság goródottság egyfel élezett formában, azonban, ami a k fennálló nézeteltér sabbak és kihangs népeknél és nemze

Csak természet mint népi egység, szorosan tapadó az élet lükettése e vált ki ellentéteke

Ellenfeleink ez természetes körük hátrányunkra mag ellentünk igyekezne nép, mint egység, követel, mi sem k rámutatni a zsidó szakadékokra, az e boznak levonni a k legutóbbi politikai paszthalható volt, h tite negligable, a motvetni nem szük a zsidóság ellen k litani erőiket, az zsidóság szolidaritá fel félelmetes erje

A galut tragiku a politikai, mint den viszonylatban a zsidóságot állítj szenvedett és szen

Azokban az or pusztító vihara sz uralom okozójául allig van nép, vagy volna, emberéletben a bolszevizmus zsidóság, amelyet kapitalista társada testesítőjeként üd stuktív elemek a eiáját tekintik a r főbb okának, vis mint a konzervatív bátyjára lövik k

Ime, ellenfelel amelyek népi tago kezmenyeként jele rében szászszorozat állítják a világ ellen való fegyver ami zsidó és zsidó szakadékká szélet tásában.

Nagyon is átlá ver ez, de elkerül a zsidóság a mag mélni arra, hogy zöttünk hiélesiten csönös megbecstül